

జీషన్ అలీకిడబుల్ క్రాన్

కలకత్తా, డిసెంబర్ 23: కలకత్తాలో జరిగిన అలీకిడబుల్ క్రాన్...

పాక్ చేతిలో మరేషియా చిత్తు

మ్యాట్రి, డిసెంబర్ 23: ఈ రోజు ఢిల్లీలో జరిగిన అలీకిడబుల్ క్రాన్...

ప్రదర్శనకు పాల్గొంది. ఈ పర్యాటకంలో మరేషియా అల్లు చాంపియన్ షిప్...

గుంటూరులో గౌడ్ రోడ్

రెవెన్యూ డివిజన్, గుంటూరు: రెవెన్యూ డివిజన్...

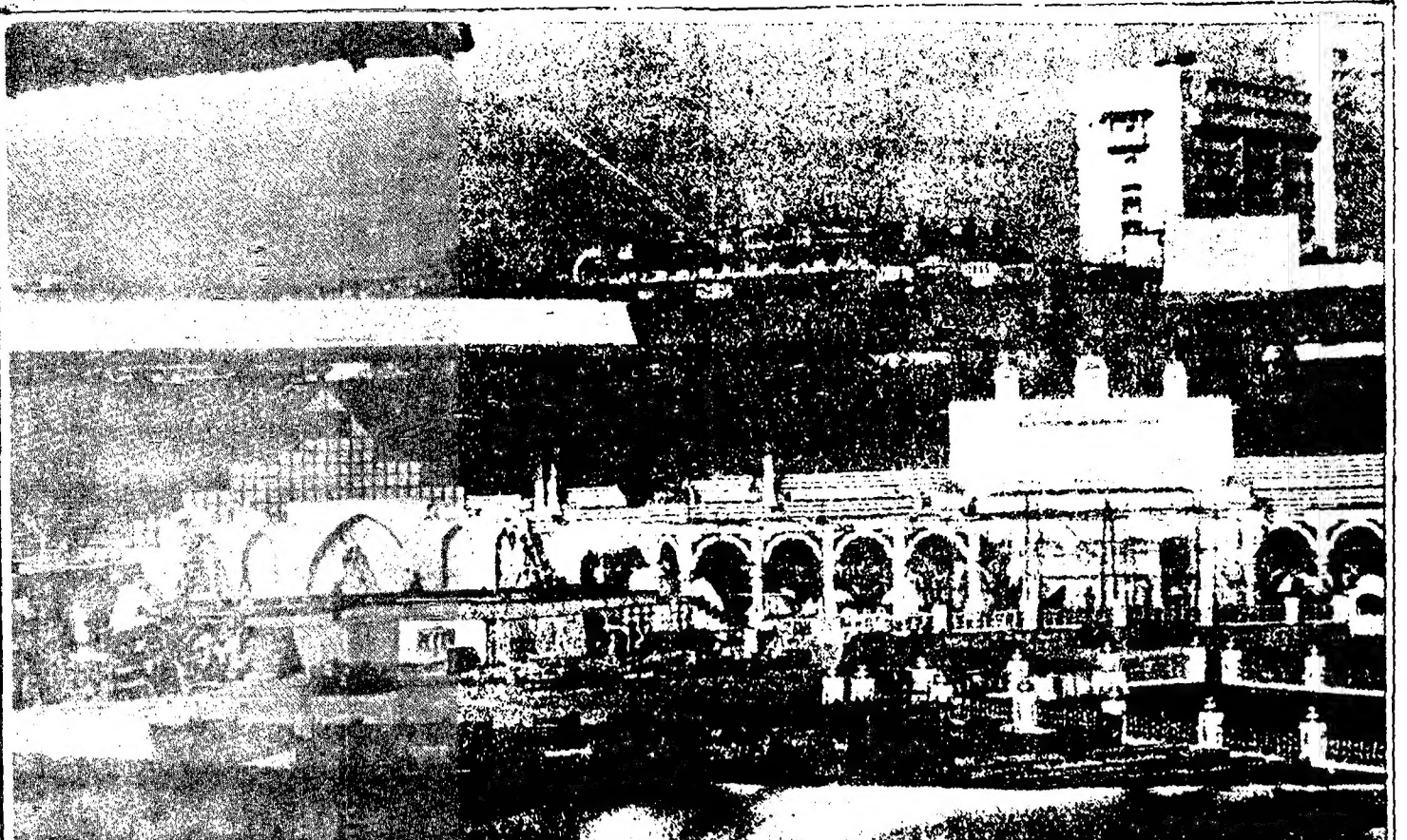
వెంకటాచలం నగరంలో జరిగిన సభ్యుల ప్రారంభస్థాయి కేంద్రీకృత ప్రకటన శ్రీ పాండ్.

జూబ్లీహిల్స్ ఇళ్లకూపీ తీయండి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధి) హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 23: హైదరాబాద్ నగరంలోని జూబ్లీహిల్స్...

29వ పాతికేయుల నిరసన

మ్యాట్రి, డిసెంబర్ 23: అనేక వార్తాపత్రాల ప్రచురణ సంస్థలు...

వివాహంకాదది ధనమదం

హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 23: ఆశాపూర్వకంగా నడిచిన, భార్యతో కలిసి...

అండర్-19 టీమ్ బృందం ఎంపిక

హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 23: ఈనెల 24వ తేదీన 40 కిలోల పాల్ల...

జయంతి రాజీవ్ సంభాషణ

మద్రాస్, డిసెంబర్ 23: రాజీవ్ గాంధీ జయంతి సందర్భంగా...

జె.ఎన్.టి.యు వివక్షపై ప్రాక్టర్ ఓల్స్ స్వీకారం

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధి) హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 23: హైదరాబాద్ నగరంలోని జమీన్ దార్...

అశ్రయానికి చైనానిరాకరణ

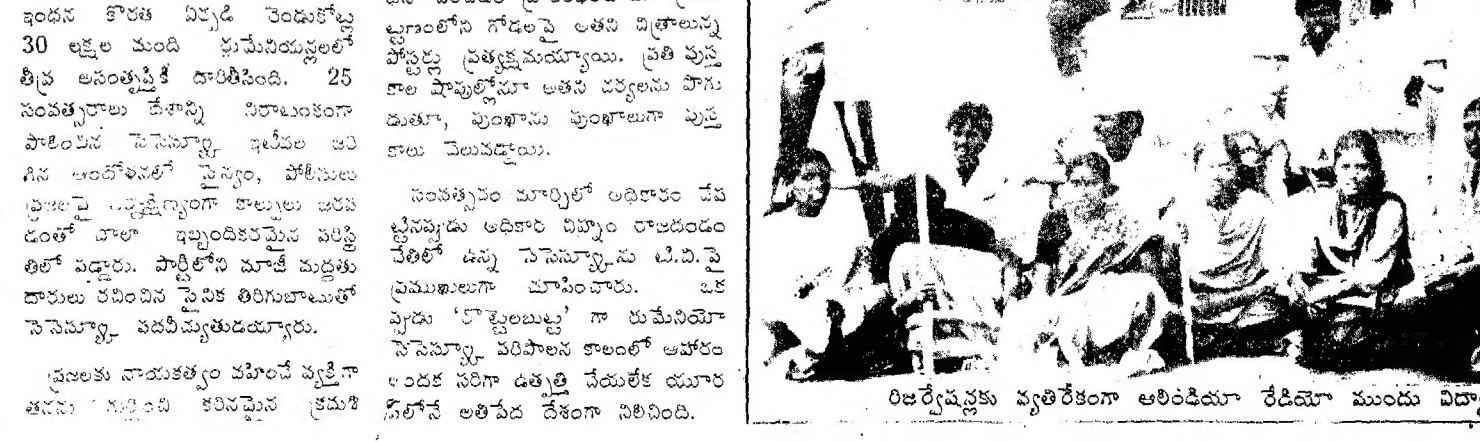
బీజింగ్, డిసెంబర్ 23: పరిశీలించబడిన రుమీనియా అధ్యక్షుడు...

రుజువు చేస్తే రాజీనామా!

మండల, డిసెంబర్ 23: మండల మండలంలోని కొన్ని గ్రామాల్లో...

200 మంది విద్యార్థుల అరెస్టు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధి) హైదరాబాద్, డిసెంబర్ 23: రెవెన్యూ డివిజన్, నల్గొండ: రెవెన్యూ డివిజన్...

రెవెన్యూ డివిజన్, నల్గొండ: రెవెన్యూ డివిజన్...

సె సెస్యూ పతనం, పశ్చిమదేశాలపార్వం

లండన్, డిసెంబర్ 23: రుమీనియా నాయకుడు నికోలె టెస్కు...

రుమీనియా నేతలందరినీ 'వెటరన్' అని పిలిచారు...

12 రోజుల పాటు అధికారం వహించిన...

ఈ విషయం సాధించడానికి రుమీనియా ప్రభుత్వం...

సె సెస్యూ పతనం, పశ్చిమదేశాలపార్వం

రుమీనియాలో జరుగుతున్న సమస్యలను...

అమెరికా ఆందోళన

వాషింగ్టన్, డిసెంబర్ 23: 'లిబర్టీ' సమాఖ్య వార్తాకాగితం...

భౌగోళికానికి

బోడోలకాల్యాలకు ఇద్దరుబలీ

చేకూర్, డిసెంబర్ 23: బీజాపూర్, బీజాపూర్ లో...

అమెరికా ఆందోళన

వాషింగ్టన్, డిసెంబర్ 23: 'లిబర్టీ' సమాఖ్య వార్తాకాగితం...

అమెరికా ఆందోళన

వాషింగ్టన్, డిసెంబర్ 23: 'లిబర్టీ' సమాఖ్య వార్తాకాగితం...

అమెరికా ఆందోళన

వాషింగ్టన్, డిసెంబర్ 23: 'లిబర్టీ' సమాఖ్య వార్తాకాగితం...

అమెరికా ఆందోళన

వాషింగ్టన్, డిసెంబర్ 23: 'లిబర్టీ' సమాఖ్య వార్తాకాగితం...

అమెరికా ఆందోళన

వాషింగ్టన్, డిసెంబర్ 23: 'లిబర్టీ' సమాఖ్య వార్తాకాగితం...

అమెరికా ఆందోళన

వాషింగ్టన్, డిసెంబర్ 23: 'లిబర్టీ' సమాఖ్య వార్తాకాగితం...

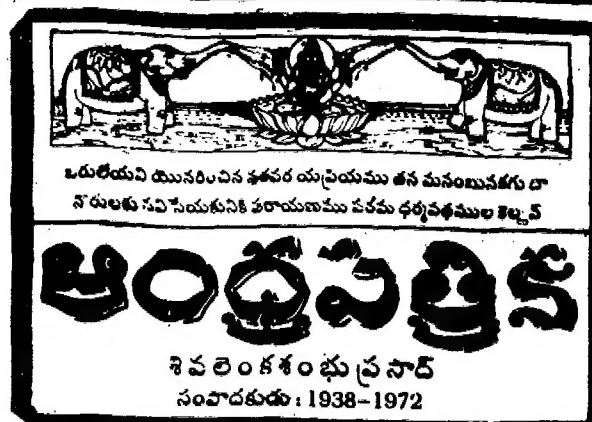

ఆంధ్రప్రదేశ్

శివ లింగం భువనాద్రి

సంపాదకుడు: 1938-1972

“అల్లుడెప్పుడు పల్కు...”

తొలి వర్షాల్లో నీలిన నేలలో ప్రాంత ప్రభుత్వానికి అందినదేమిట. వర్షాల్లో నేలమట్టంలో దానికి అందగా నిలిచి మాట నిలబెట్టుకున్న “కూరీ - నిదమం” నాటకం కల్పనకు మరీ మరీ అందినదేమిట. తొందరపూర్వక ప్రతిబింబం లింగం ఈ ప్రయోగాత్మక పాత్రాన్ని పాడడానికి అంగీకరించాడు. తొందరపూర్వక ప్రతిబింబం లింగం ఈ ప్రయోగాత్మక పాత్రాన్ని పాడడానికి అంగీకరించాడు.

కొంచెం ఎప్పుడైనా, తొందరపూర్వక అనిపించింది. తొలివర్షాల్లో అల్లుడెప్పుడు పల్కు... తొందరపూర్వక అనిపించింది. తొలివర్షాల్లో అల్లుడెప్పుడు పల్కు... తొందరపూర్వక అనిపించింది. తొలివర్షాల్లో అల్లుడెప్పుడు పల్కు...

ముని వాకిట్లో ఎయిడ్స్ మహమ్మారి

ఈ సంవత్సరం మార్చిలో బ్యాంకాక్ లోని ప్రమాదకరమైన ‘ఎయిడ్స్’ రోగానికి సంబంధించిన ఒక అంతర్జాతీయ సమ్మేళనం జరిగింది. ఈ సమ్మేళనంలో పాల్గొన్న డాక్టర్లు అమెరికా, యూరప్ డేశాల్లో మహమ్మారిగా వ్యాపించిన ఈ ఎయిడ్స్ వ్యాధి 1995 వాటి అనియతా దేశాల్లో కూడా మహమ్మారిగా వ్యాపించవచ్చునని అంతర్జాతీయ వ్యవస్థాపకాలు ప్రకటించాయి. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ మొత్తం ‘ఎయిడ్స్’ సంబంధిత కార్యక్రమాలను సంతకం చేసింది. డాక్టర్ జే.హెచ్. మన్ వ్యవస్థాపక ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేశారు. ఈ సందర్భంగా డాక్టర్ జే.హెచ్. మన్ వ్యవస్థాపక ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేశారు.

దామను సేవికావనానాని అంగీకరించింది. అయితే ఈ సంగతి ఇంకా తెలియదు. దామను సేవికావనానాని అంగీకరించింది. అయితే ఈ సంగతి ఇంకా తెలియదు. దామను సేవికావనానాని అంగీకరించింది. అయితే ఈ సంగతి ఇంకా తెలియదు.

ముని వాకిట్లో ఎయిడ్స్ మహమ్మారి... ముని వాకిట్లో ఎయిడ్స్ మహమ్మారి... ముని వాకిట్లో ఎయిడ్స్ మహమ్మారి... ముని వాకిట్లో ఎయిడ్స్ మహమ్మారి...

తారుమూలైన బలాబలాలు

తారుమూలైన బలాబలాలు... తారుమూలైన బలాబలాలు... తారుమూలైన బలాబలాలు... తారుమూలైన బలాబలాలు...

తారుమూలైన బలాబలాలు... తారుమూలైన బలాబలాలు... తారుమూలైన బలాబలాలు... తారుమూలైన బలాబలాలు...

పోలీస్ ప్రస్తుతి? ప్రజలకు అందం పోలీస్ ప్రస్తుతి? ప్రజలకు అందం పోలీస్ ప్రస్తుతి? ప్రజలకు అందం పోలీస్ ప్రస్తుతి?

గోదారి తిరంతో శ్రాద్ధ పురోహితులు... గోదారి తిరంతో శ్రాద్ధ పురోహితులు... గోదారి తిరంతో శ్రాద్ధ పురోహితులు... గోదారి తిరంతో శ్రాద్ధ పురోహితులు...

జననభూమి... జననభూమి... జననభూమి... జననభూమి...

ప్రస్తుత వేలు... ప్రస్తుత వేలు... ప్రస్తుత వేలు... ప్రస్తుత వేలు...

రాజ్ కపూర్ రంగుల కల 'హెన్నా'

రంగు రంగుల కల రాజ్ 'రాజ్ కపూర్' తాను కన్నుమూసినా తన వరదడికి వన్నె తరగనీయని తన తరువాతి తరం కలాకారినులను కన్నే పెళ్ళాడని నిరూపణ కాబోతున్నది.

రాజ్ ఏ పినిమా రీసినా అందులో నవర సాలు మేళవించిన మనోల్లాసం, ఉత్తేజం ప్రేక్షకులకు పుష్కలంగా లభించేవి. ఆయన రీసిన ప్రతి పినిమా అలా ఒక ఆనందమయ్యగా, రసాత్మకంగా అలరించేది. తనదారిలోనే తన బిడ్డలూ నడవాలనుకున్నాడు. అలానే తీర్చిదిద్దాడు. డిసెంబర్ నాటికి 65 వసంతాల వృత్తిని దలపించే స్వర్ణీయ రాజ్ కపూర్ వివర అతను, ఆశయాన్ని-అందమైన కలను ఆయన గాడనాంబ మేరకు నిర్మాణంలో ఆగిపోయిన 'హెన్నా' రూపంలో నెరవేర్చడానికి ఆయన బిడ్డలు నడుం కట్టారు. అర్.కె.బ్యానర్ లో 19వ చిత్రమవుతుంది ఇది.

రాజ్ కపూర్ ముగ్గురు కుమారులు రిషి కపూర్ (వింటు బాబూ), రణధీర్ కపూర్ (దాబూ), రాజ్ కపూర్ (వింపూ)ల అన్నదమ్ముల వలె కాక ఓ మంచి స్పృహ బృందంగా తండ్రి ఈ సర్కార్ని నిజం చేయడానికి పూనుకున్నారు. మనాటిలోని సుందర ప్రదేశమైన జైల్లాగ్లో షోలాంగ్ లో 'హెన్నా' మొదటి షెడ్యూల్ ను పూర్తి చేశారు. ఈ షెడ్యూల్ లోనే రెండు పొలం చిత్రీకరణ జరిగింది.

'హెన్నా' చిత్రంలో నాయకగా నటించేందుకు పాకిస్తాన్ టి.వి. నటి జెబా టక్తియూర్ ను ఏరికొరి ఎన్నుకున్నారు రాజ్ కపూర్.

"మొదట నేను టి.వి. చిత్రాల్లో మాత్రమే నటించాలనుకున్నాను. అయితే 'హెన్నా' కోసం కలం రాజ్ 'రాజ్' నన్ను ఎన్నుకోవడం ఆకస్మాత్తుగా జరిగింది" అన్నది జెబా.

అందాన్ని అభినందించడమంటే 'రాజ్'కు ఎంతో ఇష్టం. అతని చిత్రాలలో నంగీతంతో పాటు హీరోయిన్ అందచందాల కూడా అద్భుతంగా వుండేవి. ఇద్దరు పిల్లల తల్లి 'సీతాసంగీ'ను కూడా తన అద్భుత సౌందర్య దృష్టితో అందమైన కన్యా చూపి ప్రేక్షకులను అలరించ గలిగిన శిల్పి, ఆరాధకుడు ఆయన.

'రామ్' తేరి గంగామఠీని బారత నలన చిత్ర ప్రేక్షకులు ఎవరూ మరువలేరు. అందులో 'మందాకిని'ని అనభ్యుతకు తావులేకుండా ఎంతో రోమాంటిక్ గా చూపించారు 'రాజ్'. అదేకాక వలో 'హెన్నా' నాయక 'జెబా టక్తియూర్'ను దర్శకుడు రణధీర్ కపూర్ చిత్రీకరించడానికి కతవిదాం ప్రయత్నిస్తాడు.

'అస్పర్శావ'

ఆ నొప్పికి స్ట్రాంగ్ యికిత్త అత్యంతావశ్యం

వివిధతయైన తలనొప్పలు, వొళ్ళనొప్పలు, విరివిలేని నరముల తీపులు మరియు జెలుగులు—పీటన్స్ బికి అమ్మకాంజన్ స్ట్రాంగ్ డెయిన్ బామ్ ఫర్వమనము: దేహార్పగలదు.
మీకు నువ్వరితయైన అమ్మకాంజన్ లో యిమిడిఫెన్స్ మూలపదార్థములే మరింత క్రమింకంగా కమ్మికం చేయుచున్నాయి అమ్మకాంజన్ స్ట్రాంగ్ లో. వివిధతయైన వొళ్ళనొప్పలు, బాదలను కర్మింకంగా ఫర్వమంబు జెయగలంమలకే స్ట్రాంగ్ గా తయారుచేయబడింది అమ్మకాంజన్ స్ట్రాంగ్.

అమ్మకాంజన్

స్ట్రాంగ్

మక్కిలి బాధాకరమైన నొప్పిలకు

అమ్మకాంజన్ లిమిటెడ్

డిసెంబర్ 14న రేడి డిల్లీలో ఎంత చిన్నదే అయినా ఓ ముఖ్యమయిన పుటన అరిగింది. ఆరోజు నంజయగొంది పుట్టినరోజు. నంజయ పోడరుడు రాజీవ్ గాంధీ, నంజయగొంది బాధ్య మనేకా ఇద్దరూ నంజయ సమాధి వద్దకు వెళ్లి స్మృత్యంజరి పుట్టింది వచ్చారు. ఇందులో విశేషమేమీ లేదు. ప్రతి ఏటా అనవాయితీగా జరుగుతూ వుండేదే. అయితే-

ఏటా ప్రధాని శ్రీ రాజీవ్ గాంధీ ప్రభుత్వ లాంఛనంలో కదిలి అపారమైన సెక్యూరిటీ దళాలు, బ్లాక్ క్యాంప్ మెంబర్లు, అధికారులు, అవధికారులు, టీఎ, దూరదర్శన్ ఫోను అల్యూటాంతో వచ్చి తమ్ముడికి నివాళులర్పించి వెళ్ళేవారు. శ్రీమతి మనేకా కొడుకు వరుణ్ గాంధీని చేతిలో నడిపించుకుంటూ ఒకతే పూలపంజా పట్టుకుని నింపాడిగా వచ్చి భర్తకు అంజలి పుట్టింది వెళ్ళా వుండేది.

కాని ఈ ఏడాది దృశ్యం మారింది. శ్రీ రాజీవ్ గాంధీ కుమార్తె ప్రయోగకుమారి వెంటకెట్ట కుది, కొందరు యువజన కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలు, తన సెక్యూరిటీలో వచ్చి వెళ్ళారు. టీఎ, రేడియో ఎవరూ ఆయనవెంట లేరు ఈసారి.

శ్రీమతి మనేకా కూడా వచ్చారు. ఈసారి కూడా ఆమెతో పలాంం ఏదీ లేదు. కొత్త ప్రభుత్వ విధానం అనుసరించి టీ.టి., దూరద

ప్రకృతిని హోరాటాన్ని ఇష్టపడే మనేకా - నరసింహారావు

రన్, ప్రభుత్వ ఫోటోగ్రాఫర్లు ఎవరూ రాజీదు. కానీ, వారికం ఫోటో గ్రాఫర్లు మాత్రం ఆమెతో వరుగడి వచ్చారు. మంత్రిగా శ్రీమతి మనేకా భర్తకు స్మృత్యంజరి పుట్టిస్తున్న మొదటి నమయమిది. అందుకే వారికం నుండి దీనికి ప్రాముఖ్యత లభించింది. వరదీయ్యతున్న రాజీవ్ గాంధీ తన కుటుంబీకుల సమాధుల దగ్గరకు వచ్చిన తొలి నందర్లం కూడా ఇదే. కుటుంబం నుండి వంశపారంపర్య ధర్మంగా అంది వచ్చిన అధికారాన్ని, ప్రాభవాన్ని కోల్పోయి వచ్చినది ఒకరైతే, ఆ కుటుంబం నుండి విడిపోయేయడం,

వెలి వేయడం స్వయం ప్రతిపత్తి తిరిగి ఆ వదన, ప్రాభవాన్ని పొందింది వచ్చిన కుటుంబ వధువు మనేకా!

శ్రీమతి మనేకా రిటైర్మెంట్ కంసో అనంత దంపతులకు జన్మించిన నంజయ వరుమ. వదే డేళ్ళ వయసులో ఆమె మోడలింగ్ చేసింది. ఆది నుండి చురుకైన, చైతన్యపాపాలుగల యువతిగా ఆమెను పుట్టించింది పరిగణించేవారు. శ్రీమతి మనేకాతో నంజయ వివాహాన్ని శ్రీమతి గాంధీ ఇష్టపడలేదనే అంటారు. పెద్దకొడుకు రాజీవ్ గాంధీ ఇటాలియన్ వనిత సోనియాను వివాహమాడినా, మోడలింగ్ చేస్తున్న మనేకా వ్యక్తిత్వాన్ని శ్రీమతి గాంధీ గౌరవించలేకపోయారు. అయితే ఆ రోజుల్లో విమానాల్లో ఫైల్ గా ఖిషగా కాలం గడిపేస్తుండే రాజీవ్ గాంధీ కన్నా శ్రీమతి గాంధీ, రాజీవ్ గాంధీ తనకు చేరికి అంది వస్తున్న నంజయగాంధీ పట్ల కొంత గౌరవాన్ని పెంచుకు న్నారనే చెప్పాలి. వెప్రాం అధికార ప్రాభవానికి శ్రీ నంజయగాంధీయే వారసుడు కాగలనని ఆమె భావించింది. ఆ రకంగా శ్రీమతిగాంధీ మనేకాను స్వీకరించక తప్పలేదు.

ఎనువల్లి తరువాత జనతా ప్రభంజనంలో అధికారం కోల్పోయిన శ్రీమతిగాంధీ జీవితంలో తెల్ల కన్నమయిన, క్షేతం కల్గింది ఆ దినాలో ఒంటరి ప్రైవేటు తుపానులో నల్లనడి నమ్మదైన

నిలబడి ఉన్న ఆమెకు కొండంత అండగా వెన్నుగా నిలిచింది. మనోబలం యిచ్చింది నంజయగాంధీ, మనేకాగాంధీలే. శ్రీమతి మనేకా ఆ యింటి కోడలుగా ఆ రోజుల్లో చేట్ట బాధ్యతలు వాటిని నిర్వహించిన తీరు అంం ప్రశంసలను మారగొన్నాయి.

శ్రీ నంజయ విమానప్రమాదంలో దుర్మరణం పాలయ్యాక శ్రీమతి గాంధీకి రాజీవ్ వారసులెవరు అన్న ప్రశ్న ముందుకు వచ్చింది. శ్రీ రాజీవ్ రాజకీయాల పట్ల విముఖతతో దూరంగా వుంటున్న కారణంగానే కాక, అప్పటి రాజకీయాలలో ప్రజా జీవితంలో చురుకైన పాపానిగించుకున్న శ్రీమతి మనేకాపైనే శ్రీమతి గాంధీ ఆధారపడుతూనే అందరూ భావించారు. నంజయగాంధీ జరిగినవనిన కూడా అదే. అయితే జరిగినది మాత్రం అందుకు దీనినం. శ్రీమతి గాంధీ ఆ విషయంలో పరిణతి చెందని వాడుమంది తల్లివలెనే ప్రవర్తించారని చెప్పాలి.

శ్రీమతి గాంధీ మనేకాకు బదులుగా రాజీవ్ ను ఉద్దేశ్యం మార్చించి రాజకీయాలలోకి తెచ్చి తర్వాత ఇవ్వసాగించారు. ఆయన యువజన కాంగ్రెస్ లు అధ్యక్షుడుగా చేసి నంజయ గాంధీ స్వర్ణకాలంలోనే పొందిన రాజకీయలల్లి ఆయనకు చెక్కించడం వ్యాధి తనకు రాజకీయ

గరమడగా చేయడానికి ఆమె పూనుకున్నారు. ఎనివి కాంగ్రెస్ కునుప్పుడులు సైతం బలవంతానే యిటుంగిలిగారని ఆనాడే వార్తలు వచ్చాయి. శ్రీమతిగాంధీ రాజీవ్ ను స్వీకరించడం ఒక్కటే గాదు అతని మార్గాన్ని నిష్క్రమించుకోవడం కూడా తన బాధ్యతగా తీసుకున్నారు. మహింసానే ఆమె మనేకాను తెలివనుకు సెట్టవేయడానికి ప్రయత్నించారు. పార్టీలో యువజన కాంగ్రెస్ లో ఆమె ప్రాబల్యాన్ని నిలుకుబడిపి చేరినవేయడానికి పూనుకున్నారు. మరో మాటలో శ్రీమతి మనేకాగాంధీని కేవలం ఇంటికి పరిమించేయడానికి అవసరమయిన అంక్షలు, యర్జులు తీసుకున్నారు. అప్పటికే రాజకీయంగా, మామజీకంగా ఏదిగిన మనేకా వ్యక్తిత్వం అత్యగరి అంక్షలకు తల వోగి వుండలేకపోయింది. ఆమె తన అన్ని తల్లికొసం, స్వక్తిత్వం కోసం ముగ్ధించింది. తన వ్యక్తిగత, రాజకీయ స్వేచ్ఛను, స్వార్థం త్యాగి నిలుపుకోదానికై ప్రతిఘటనకు పూనుకున్నది. పరితంగా భారతీయ కుటుంబాలలోని అనేకమంది కోడళ్ళు వలెనే శ్రీమతి మనేకా అల్లింట్ నుండి బయటకు- ఇంపుమించు బలవంతంగానే గెంటివేయబడింది. దేశ ప్రధాని వెప్రా విజ్ఞాన వికాసాలను పుణికి పుచ్చున్న శ్రీమతి గాంధీ అతి సాధారణమయిన ఇరుకు మనసు తల్లి వలెనే ప్రవర్తించడాన్ని ఆ రోజు ఈ దేశం, నవ్య

కాదు. శ్రీమతి మనేకాకు చేడుగానివ్వడానికి, నిలబెట్టడానికి కాసింత ఆనరా వచ్చిన వారిని సైతం వేచించి, బెదిరించి దూరం చేసినేసింది.

శ్రీమతి మనేకాకు ఆ కష్టకాలంలో అండగా నిలచిన వారు డంట్ అమ్మదే వంటి నంజయ గాంధీ అనుచరులే. వీరందరికీ, శ్రీ నంజయగాంధీతోపాటు ఎనువల్లి పాపంలో వాగం వుంది. అయినప్పటికీ నంజయ విచారమున్ నకాకతో శ్రీమతి మనేకా కాంగ్రెస్ నుండి బయటకు వచ్చి రాజకీయ పోరాటం సాగించింది. అమేది నిమోజకస్థంలో చాన రాజీవ్ గాంధీతో పోటీ చేసి ఓడిపోయింది. అక్కడ గెలిచింది రాజీవ్ కాదు, కాంగ్రెస్ కాదు, భారత ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ అధికారమేనని ఆ రోజుల్లో ఒక ప్రమాణ వాయకుడు వ్యాఖ్యానించారు. అలా శ్రీమతి మనేకా కాంగ్రెస్ వ్యతిరేక ప్రతిపక్ష పార్టీలకు చేరువై రాజకీయ మనుగడకోసం పోరాడుతూనే మరో వక్ర ప్రాకృతిక నంజయ, పెంపుడు అంతుపుల నెత్తేడు కార్యక్రమాలను అమితంగా ప్రేమిస్తూ ఆ రంగంలో విశేష అసక్తి ప్రతిభ నిరూపించుకుంది. ఇటీవల టీలో ప్రసారమయిన దాన్నింగ్ పోర్టేన్, (స్వత్యం చేసే గుర్రాలు) అన్న కార్యక్రమంపై ఆమె చెప్పిన మాటలు మనకు ఆమె మనస్సును తెలుపుతాయి.

“నేనూ, మా ఏయర్ ఆ కార్యక్రమం ప్రాంబం అవుతుండగా చూసాం. ఆ వెంటనే టీ కుర్చులోనే ఆసీ చేసాను. ప్రకృతి సృష్టించిన అందమయిన, సుందరమయిన ఆ జంతువులు- గర్భిణీ స్వేచ్ఛగా పరిగెత్తే ఆ జంతువులను- మోకాళ్ళమీదవంగి దీనిగా మోకరిస్తేవరకూ స్వేచ్ఛకోసం, రాజకీయ స్వార్థంత్యం కోసం ఏం బడ్డ కోడలును నిర్వాక్షిల్లంగా బయటకు నెంపేయడం పరిత చూసాం. అలా పంపివేయడమే

అవాయి నిధాని ఏడాది కోవకోడలు... ఈ మాటలు ఆమె మనస్సు వ్యూహకంగా అన్నవే.

శ్రీమతి మనేకా అల్లింట్ రాజకీయ పోరు హోరా హోరి పోగిస్తూనే జర్నలిజంలో కూడా అద్భుతమైన ప్రావీణ్యం చూపించింది. ‘మార్క్స్’ పత్రిక నింపాడకురాలగా ఆ రోజుల్లో ఉద్ధులైని జనతా నాయకులను ఉద్దీ పెట్టడంలోనేకాదు, పిల్లల కథల రచనలో కూడా సిద్ధమైరాలాయి ఆమె ప్రఖ్యాతిగాంచిందననే చెప్పాలి.

మనేకా ఒక నందర్లంలో ‘రాజీవ్ గాంధీ నెహ్రూల కుటుంబ పరంపరా ఉత్తరాలకు నంజయం లేదు. శ్రీమతి గాంధీకుటుంబీకులయిన యితరుల రెల్ల శుద్ధి అతనిలోలేదు. అతనికి అంతా ఒక అట. బహుశా ప్రతి కుటుంబంలోను ఇలాంటి వాళ్ళా కట్ట...’ అంటూ అర్థోల్లో ఆసేసింది!

“గాంధీ కుటుంబీకులకు ఇతరులకంటే గొప్ప ఉత్తరాలు ఏమో ఉన్నాయని నేను అనను. కానీ దేశంపట్ల వాటికి ఒక తాదాశ్చర్య వుంది. అది రాజకీయాలకన్నా బలమైనది. ఆ కుటుంబీకులు అందరిలోను ఇది వుంది, కానీ రాజీవ్ లో రేపు” అని ఆమెల్లి చెప్పింది.

ఎన్నో వ్యాసాలలో ఉన్నా శ్రీమతి మనేకా తన రాజకీయ పోరాటం విడలేదు. పిల్లల్లో నిమోజకస్థంలో అత్యధిక మోతాపిలో గెలిచిన వ్యక్తి శ్రీచంద్రశేఖర్ వంటివారు శ్రీమతి మనేకాకు నంజయగాంధీ ఎనువల్లికి రంగు పూసి యూరంగావుంచాలనే గట్టి ప్రయత్నం చేసారు. అయితే శ్రీమతి మనేకాకు కొత్త ప్రభుత్వంలో స్థానం దొరకడానికి కారణం శ్రీ రామకృష్ణ పార్టీ. శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీకి నిజమైన వారసురాల అనేక విధాన శ్రీమతి మనేకా

ప్రస్తుతం మనము 20వ శతాబ్ది అంతంలో ఉన్నాము. ఇది క్రీస్తుశకము. నేటికి యేసుక్రీస్తు జన్మించి 1989 సంవత్సరాలు కాగా, ఆ రెక్క ప్రకారం శతాబ్దం మొట్టమొదటి రోజున యేసు జన్మించాడు. నిజానికి క్రీస్తు జన్మించిన కొన్నాళ్లవరకు అంటే సుమారు ఇంకా సువత్సరాలు కాలగ్రహణం లేదు. అయితే అది సరిగ్గానే తిసుకోవడం, నేటికి యేసు జన్మించి 1989 సంవత్సరాలైనట్లుగానే భావించి, ఈ వ్యాసాన్ని రాయటం జరిగింది. క్రైస్తవ ప్రపంచం అనాదిగా డిసెంబరు 25న క్రీస్తుని జన్మ పుట్టించింది. అయితే యేసు జనన తేదీ ఇదివరకే నవంబరు 25న జరిగింది.

అది డి. 1-1-1 తేదీ. అంటే ఒకటవ దినం జనవరి నెల మొదటి నెలవారం. అందుకా కన్యించి ఒక గొప్ప శక్తి, ప్రాంతం రాతి మొదటితాము పూర్తి కాక మునుపే ఆకాశంలో తలకట్టన మెరిసింది. పాలెస్టినా దేశంలో చేరు మోసిన ముగ్గురు ఇగోళ శాస్త్రజ్ఞులు ఆ శక్తి తాన్ని చూచి డి. 1 గొప్ప చక్రవర్తి జన్మించాడని తెలుసుకొన్నారు. కనుకనే ఆ శక్తి, ప్రాంతం కన్యించింది రెక్క కట్టి, రాజ పుట్టక రాజవంశం బలోపేతం కదా అని ఊహించి, తిన్నగా ఆ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించే 'పాలెస్టిన' పక్షం వెళ్లి విషయం నిశ్చయించారు. తున్నా దిక్కున దైవాళిగం శక్తి తాన్ని పరికించి, బాలరాజును పూజించటానికి వచ్చామన్నారు. శాస్త్రజ్ఞుల వాక్కులను బట్టి చూడగా తనకు ప్రత్యక్షమైన రాజ వేదాంతం జన్మించాడని తెలిసికొని, కుటుంబికా అతడు ఏకైక పుడతాడని పాలెస్టిన వారిని అడగగా 'పాలెస్టినా దేశపు బెల్లెహములోనే' అని జవాబు వచ్చింది. అంతటా రాజ ఆ 'బాలరాజు' ఏక్కడో కనుక్కొని తన కుమారు పూజించటానికి బిల్లుగా పత్ర మానం తెచ్చుని చెప్పి, ఆ జ్ఞానము సంతోషకారు.

ఇది సమక్షంలో చెప్పినదాను, దురుద్దేశంతో మాత్రమే చెప్పినది. అయితే ఆ బాలరాజు 'రాజ్యం' ఈ లోక సంబంధమైనది కాదని పరిశోధన సంబంధమైనదనే విషయం రాజైన పాలెస్టిన తెలియలేదు. జ్ఞానము ఆ శక్తి, ప్రాంతం దిక్కుగా వెళ్లారు. అది వారికి పైగా కదిలి బాలుడు పుట్టిన చోటునకు నడిపించింది. అది ఒక సమర్పణక. 'జగత్తును పాలించే చక్రవర్తి పుట్టడం సిన స్టలమా ఇది?' అని ఆశ్చర్యం తోపాటు సంతోషం మేలింపగా వారు బంగారున, ఇతర విలువైన కానుకలను ఆ పసివానికి బహూకరించగా సమర్పణక. తిరిగి పాలెస్టిన రాజులు వచ్చి... రిజుకోని చక్రవర్తి ఆలోచనలో నుండిగా, అక్కడకు తిరిగి వెళ్లి దక్షిణ సమర్పణక దేవతాతన దొడింబడి చేరే శ్రోతను తమ తమ దేశాలకు వెళ్లారు. ఇదే సమయంలో కొంత మంది గొర్రెల కాపరులకు ఆకాశవాణి యేసుపుట్టిన గూర్చి తెలిసింది. ఆ ముగ్గురువాటి వారు కూడా క్రైస్తవంబడి మించారు.

యేసు క్రీస్తు పుట్టక అక్కడ

జరిగటానికి కారణం - అప్పుడు పేరు ప్రకృతి అజ్ఞానకారం జనాభా రెక్కల తిన్న సమయం కనుక ఎక్కడ విషయించే వారు అక్కడే తమ తమ

వారికి సుతంలో చోటు దొరకలేదు. ఒక సమర్పణకలో మాత్రం విన్న స్త్రీల సంపాదించారు. నెలలు సెడిన మరెవరి అక్కడే ప్రసవించింది. ఈ సందర్భంగా హిందూ పురాణాల్లో చెప్పబడిన శ్రీశృంగుడు చెరసాలలో జన్మించడం - దేవత సమర్పణ కనుకనే వారి సుందీ తప్పిం మరేలానకి ఆకాశవాణి చేరే మాన్యం గుండా వారిని నడిపించటం, కనుకనే వేరే రాజ పుట్టాడనే సెవంకో సోదరి సంతానాన్ని సంపాదించడం గమనించబడింది. అదే విధంగా కన్య మరెవరికి మోసపుకు సమర్పణక దేవతాత కన్యించి వారిని వేరేక మాన్యం, బాలురైన యేసును ఈజిప్టుకు తోడ్కొని పాలెస్టినాని అతనిచేత వారక్కడకు వెళ్లటం జరిగింది. పాలెస్టిన రాజాజ్ఞానులు తన్ను అపహరించారని తెలిసికొని, బెల్లెహము ప్రాంతంలోనున్న రెండేళ్ల రోపు సేవలారను దారుణంగా వదిలారు. దేశమంతా గగ్గోలు పుట్టింది. తిరిగి ఆ రాజు చనిపోయి సంతోషం వారు రావలెదు.

అప్పు గొతమ బుద్ధిగా జన్మించిన ముందు అతని తల్లి మాయాదేవి శరీరంలో ఒక తెల్లని వినుగు ప్రవహించినట్లు సమర్పణక కన్యించింది. దానిబట్టి రాజు తల్లిదండ్రులు తోలి మృత్యునకుగా ఒక గొప్ప చక్రవర్తిగాని లేక గొప్ప యోగిగాని జన్మించనున్నట్లు చెప్పారు. ఈ రెండు సామర్పణలూ గమనించబడింది.

భర్తతో కాపురం చేయని మరెవరికి దేవతాత కన్యించి, డి. 1 గొప్ప సామర్పణక దేవుడు మానవతాతాన్ని జన్మించిన రోజునాడని డి. 1 రోజున చెప్పినట్లు 'అదేలా సామర్పణక' అమె అడిగింది. సమర్పణకాల్లో మేము ప్రభువు జన్మించిన రోజునాడని దేవతాత తెలియజేసింది. తన భార్య మరెవరికి అనుమతించిన భర్త యేసేవుకు కూడా ఇదే విధంగా దేవతాత చెప్పి, విశ్వాస విరుకనరచింది. 'సామర్పణక కన్యించేవాడు' అని అర్థమై 'క్రీస్తు' పుట్టక జరిగిన తీరు ఇది.

చిన్నప్పటి నుండి యేసు - వయసు కుమార్తెలతో-జ్ఞానంలో, గొప్ప మేధావులకు సహితం తెలియని మర్యాదను అనాలి యూదు మతగ్రంథమైన 'పాలెస్టిన' నుండి విడిచి, ప్రజలను, మతాధికారులను ఆశ్చర్యపరచాడు. గుడ్డవారికి చూపు సమర్పణక, యేసు రొక్కలను రెండు వేలలను జనువేలమందికి పట్టించటం, కుమ్మరిగలను సమర్పణకవడం, చనిపోయిన వారిని లేపటం వంటి ఆశ్చర్యకారకాలన్నీ అయిన చేశాడు. 'శ్రీస్తు' వలె ఏ పొరుగు వానిని 'నేమియ' మని, శత్రువును కూడా క్షమించమని, ఒక రెండు కొట్టినట్లుంటే రెండవ రెండు కూడా త్రిప్పమనే ఆహ్వానం సద్గతాన్ని యేసు ప్రకటించారు. సాం సంకలం నుండి విముక్తి చెంది, ఈ లోకం నుంచి సమర్పణక వయసించే మార్గాన్ని సులభం చేశాడు. అయిన బోధించాడు. 'నేతుడు, తోమా, యోహాను మొదలైన అయిన సందేహ మంది శిష్యులు ఈ బోధల ప్రపంచం నలుమూలలా వ్యాపింపజేశారు. అందులో 'తోమా' అనే శిష్యుడు మన దేశంలో దక్షిణ ప్రాంతానికి వచ్చి, క్రీస్తు ప్రపంచాలు అతినిష్ఠతో బోధించాడు. నేడు కేరళ, తమిళనాడులో ఎక్కడ శాతం క్రైస్తవులుండటానికి అదే కారణం. విపరీత యేసు బోధలకు సమర్పణక బాధనల కొద్దిమంది మర్యాదతో తోమాను పొత్తు చేశారు. ఆ విధంగా తోమా తన ప్రాణాన్ని ప్రభువైన యేసు క్రీస్తు కొరకు విధంగా వెచ్చాడు.

నేటికి మర్యాదలో 'సెంట్ థామస్ మోంకో' అనే గొప్ప కట్టడం అయిన చేయి ఉంది.

- మర్రి ఆర్ట్రి

వర్త

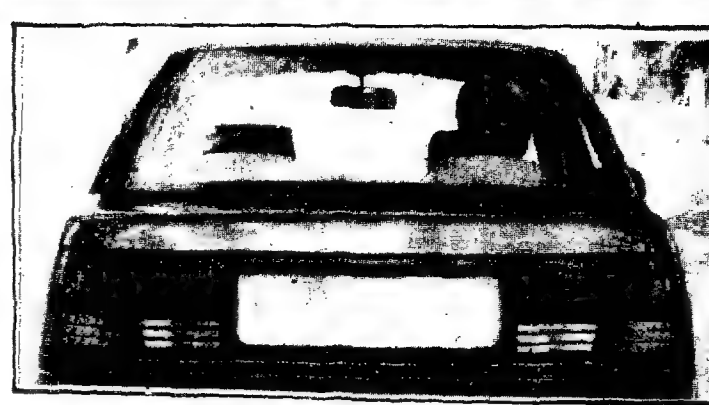
ఆకాశాన పాంథ-రాజపాంథ, సర్వ విద్యల్లో రోడ్లమీద అతిమెత్తగా, అందంగా చూసుకుపోతుంటే ఆశ్చర్యంతో మన ముఖాలు పిలిచేస్తాయి.

కొత్తగా జపాన్ నుండి దిగుమతి అయిన బాసలా అని ఆశ్చర్యపోతాం. పరిశీలించిచూశాక, రోసెల్ నైపున్య కోణ 'లా' ను గమనించాక మాత్రమే 'జపాన్' ఇది అభివృద్ధి పొందేకొద్దీ విలువలు గలిన మారుతి-ముజీ1000 అని గుర్తించ గలుగుతాం.

మనువునుండి వంకరతిరిగిన పార్శ్వలెట్టు, అందంగా దిద్దిరిచ్చబడిన కాదు వెనుకభాగం, వంతర తిరిగిన అందమైన-వెడల్పైన రోసెల్-ఇవి. మన దేశంలో ఇప్పటివరకు మార్కెట్లో వున్న కార్లకంటే మారుతి-1000కి అగ్రస్థానం కల్గివున్నాయి.

ఎంతో హిందూ, అందంగా అభ్యుదయంగా కనిపించే ఈ కారు జపాన్ ఇతర దేశాలనుండి మౌనం దిగుమతి చేసుకుంటూండే అరణ్యమైన పాపులర్ రకం కారులకన్నా గొప్పదేం కాకపోయినా, అంతర్జాతీయ విక్రయాలనుబట్టి చూస్తే నిస్సందేహంగా వాడకందారులు, ప్రజల చూపులను తనవేపు కట్టేసుకోగల్గుతుంది.

మారుతి-800 సి. సి.లో వున్న సాంకేతిక లోపాలు మారుతి-1000 సి. సి.లోకనిపించవు. కాదు సెమక ముందు బాగుములు 'విశాల' కలిగి, ఎటువంటి ఇబ్బందికేకండా జమీనుల సామర్థ్యం సమగ్రంగా చేయడానికి తీర్చిదిద్దటం

డింది. వెడల్పుయిన సీట్లున్న ఈ కారుకు లోకీ పెట్టుకోడానికి కూడా అనువైన స్థలం కేటాయింబడింది.

డీజిల్ సీల్ రోడ్లపైన మారుతి-1000 సి. సి. కాబట్టి ఇప్పటికే సరుగులు ప్రారంభించాయి. ఎ. కె. 47 రైలిమండి వెలువడే బుల్లెట్ లా ఇవి విశాళా కాక్రకన్నా వేగంగా ముందుకు చూసుకుపోతున్నాయి. మారుతి-1000 సి. సి. కారు వంద కి. మీ. వేగం అందుకోవడానికి వర్త సమయం కేవలం 16.8 సెకన్లు మాత్రమే.

ఇంజన్ పని విధానం సడదేవడానికి ఎంతో ముచ్చట కలిగివుంది. మనం తలించుకుని

రోడ్లమీద సాగిపోతూంటే మన ప్రక్కలా కారు జాప్యలా 'మారుతి-1000 సి. సి.' ముందుకు చూసుకుపోయిందంటే అలా ఇష్ట మనలను చూసుకున్నప్పుడు మాత్రమే ఆ కారు ఇంజను అడుగుతున్నట్లు అర్థ మవుతుంది. మనలను చూచిన మరెవరికంటే మార్కెట్లో కల్లం వుండదు. వాడకుని దృష్టిలోకూడా మారుతి-1000 సి. సి. బుల్లెట్ వలెనైన కారు. దీనికి సంబంధించిన వివిధ భాగాల అమరికలూ వుంటుంది. గేర్ బాక్స్ జపాన్ డిజైన్ తోకూడిన చాలా మెళుకైన ఉపయోగించడానికి వీలౌతుంది. మారుతి-1000 సి. సి.కి యిదు గేర్లు వున్నవి. చాలా వేగంగా

మన రహదారులపై విహారించే రాజమాంస..... మారుతి-సుజీ కి 1000

తొలి తెలుగు కథానిక - చిట్టాబాబు

కథలంటే ఇష్టపడని వాళ్ళు ప్రపంచంలో లేరంటే అతిశయోక్తి కాదు. అటువలె కథలనే మానవుడు ఆనందానుభూతి గేయం వ్యాస వర్ణనం చేశాడన్నది జగమెరిగిన వాస్తవం. సమయం కాదు పొడిసిన అనుభవాలు, కన్ననీ, చిన్ననీ బాపూ నటించే వాగ్దానంగా వెలువడిన తొలితెలుగు కథానిక అన్నది నామాంతరం. సాంస్కృతిక వాస్తవంలో కథా సరికాపునం, దేశాళి సంబంధం లేని నామాంతరం, సహజ సాంస్కృతిక వర్ణన డిండి డిండి చెప్పించే రెండువలె కవి. అలా ఏక దశలోని మానవుడు అవిధంగా ప్రత్యక్షమైన వాణి, స్వప్నసాక్ష్యాలు తన ప్రయత్నం పరిధిలో అరిగిపోయిన కథానిక అంతరం. కానీ వేదరూపంగా కథా సాహిత్యం వెలుగుచున్నది. ప్రపంచం మొత్తమీద అత్యంత ప్రాచీనమైన దేవ వాక్యంలోని గాథలన్నీ ఆటవికులయిన జాతి మల నోటినుంచి వచ్చినవే. అనంతరం వచ్చిన గాథలలో బుద్ధుని జాతక కథలు ముఖ్యమైనవి.

నీటిని తిరుగుతూ అనే వారు. ఇవి మానవ జీవితానికి సన్నిహిత గాథలు. అప్పు కట్టాల, పర్వాల ప్రయోగోపాలు, సమర్థతల గాథలు ఇందులో చోటు చేసుకున్నాయి. అనంతరం గుణాధ్యయన రచించిన బుద్ధాత్మకం 'బుద్ధకథ' అన్నది నామాంతరం. సాంస్కృతిక వాస్తవంలో కథా సరికాపునం, దేశాళి సంబంధం లేని నామాంతరం, సహజ సాంస్కృతిక వర్ణన డిండి డిండి చెప్పించే రెండువలె కవి. అలా ఏక దశలోని మానవుడు అవిధంగా ప్రత్యక్షమైన వాణి, స్వప్నసాక్ష్యాలు తన ప్రయత్నం పరిధిలో అరిగిపోయిన కథానిక అంతరం. కానీ వేదరూపంగా కథా సాహిత్యం వెలుగుచున్నది. ప్రపంచం మొత్తమీద అత్యంత ప్రాచీనమైన దేవ వాక్యంలోని గాథలన్నీ ఆటవికులయిన జాతి మల నోటినుంచి వచ్చినవే. అనంతరం వచ్చిన గాథలలో బుద్ధుని జాతక కథలు ముఖ్యమైనవి.

కథలనే చెప్పవచ్చు. కథలు అన్ని బావల్లోనూ ఉన్నాయి. ఒక్కొక్క బావలో ఒక్కొక్క మే వ్యవహరించ బడుతున్నాయి. రెండులో కాబినీ, హిండిలో కవని, తమిళంలో కవై, కన్నడంలో కవై అని రకరకాలుగా వ్యవహరిస్తారు. తొలితెలుగు కథ గురజాడ అప్పారావుగారు 1910లో రచించారు. మొదట గ్రాంథిక బావలో రచించి తమిళాళ వ్యవహరించ బడుతున్నాయి. ఇందులో అర్థరాత్రికా అర్థమైన తిరుగుబొత్తి తింగే గోపాలరావు ఇంటికి అలగ్నంగా రావడం, కొన్నిసార్లు రాజనీవడమూ విశిష్టతకు వుంటుంది. పైగా సాహిత్యం యుక్తా తిరిగింది అలాంటివైవంది. ఇతనికి బుద్ధి మెప్పాలనుకున్న భార్య వేసిన నాలుకమే ఇందులో ప్రత్యేకం చెప్పకోవాలి. భూదానంగా అలగ్నంగా ఇబ్బంది

వెళ్ళేందుకు 5వ గేరు ఏర్పాటుచేయబడింది. ఈ గేరులో దివి సడదాంటే మనం డిల్లీ రాజమర్తి ఎండుకోవాల్సిందే. 5వ గేర్ 150 కి.మీ. వేగంతో దేగిలా చూసుకు పోతుంది.

'మారుతి 1000 సి. సి.' లీటర్ (మెట్రీక్) 13 కి. మీ. జననమర్తం కలిగిన రోడ్లమీద, జాతీయ రహదారులపై సులభతే 16 నుండి 17 కి. మీ. వరకు వస్తుందన్నది నిర్వాతల చెప్పేది.

ఇంత అద్భుతమైన కారులో కొన్ని సార్లు రణ లోపాలు వున్నాయి. మారుతి 1000 సి. సి. లాంటి పవ్వితి, అద్భుతమైన దిండునాకి ఉపయోగించిన సాంకేతికనైపుణ్యం చాలా విశాల గొలుపుతుంది.

మారుతి 1000 సి. సి. బుకింగ్ మొదలైన మొదటి రోజునే మన దేశపు కాళ్ల మార్కెట్లో మారో మహాకాక్ర ఉప్పించిందిని నచ్చంగా తెలిసింది.

బుకింగ్ మొదలయిన కొద్దిరోజుల్లోనే అక్షత వజ్ర పారాలు కూడా చొరకని పరిస్థితి ఏర్పడింది. మారుతి 1000 సి. సి. కావాలని అక్షతేషన్లు పెట్టిన ముగ్గురు సంగ్ 2.5 లక్షలు మింగింది మారుతి ఉద్యోగి లిమిటెడ్ సంస్థ అధికార వర్గాలు ప్రకటించాయి. ఇది 'మారుతి 800 సి. సి. కార్ల బుకింగ్ కన్నా ఎక్కువ. మారుతి 800 సి. సి.కి వచ్చిన అక్షతేషన్లు 1.25 లక్షలు మాత్రమే. రెండవసారి 1984లో బుకింగ్ జరిగినప్పుడు మరో 1.4 లక్షల అక్షతేషన్లు వచ్చాయనకొండే అది చేరే సంగి.

చారిత్రకముతలా వచ్చి ఏడాది దినం రహదారులమీద కన్యించే మారుతి 1000 సి. సి. కారు అమె 2.5 లక్షల మాహియలు వుంటుం చంటున్నాడు.

ఎందుకే సరైన కారణాలు తెలియవుకానీ దివి పొమ్మోలైన బ్యాంకులు చుగాలు ధారా లంగా ఇబ్బడానికి అనీ ప్రకటించాయి. ఇప్పు టేకే సీల్ బ్యాంక్, బ్యాంక్ అనే అమెరికా, అమెరికన్ ఎక్స్ ప్రెస్ బ్యాంకులు అత్యుత్సాహంతో ముందుకు వచ్చాయి. మరో సముఖ బ్యాంక్ స్టాండర్డ్ బ్యాంక్ బుగ సత్తాని ప్రవేశపెట్టడానికి నిర్ణయించింది. స్టేట్ బ్యాంక్ అనే ఇండియా రణ సమర్పణకా తన సరికట్టతమ ప్రకటించింది.

ఇంతకీ మారుతి సంస్థకన్నా కార్ల తయారీ సామర్థ్యం 30,000 కాబట్టి మాత్రమే. ఇదే ఉత్పత్తి సామర్థ్యం కొనసాగితే మాత్రం ఈ కారు కావాఅనుకునేవారిలో చాలామంది నిరాశ విస్తృతాలకు లోను కావలసి వస్తుంది. ఇప్ప టేకే బుక్ చేసుకున్నవారిలో విశిర వారికి మరి పడల్తుకుని కారు తెలివీ అరక్కపోవచ్చు.

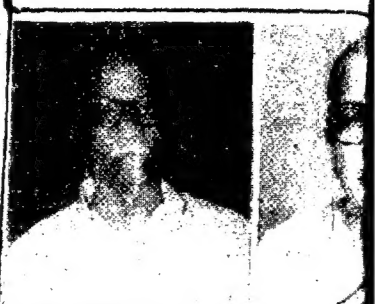
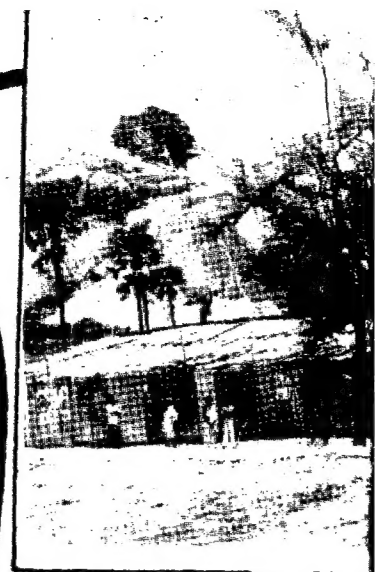
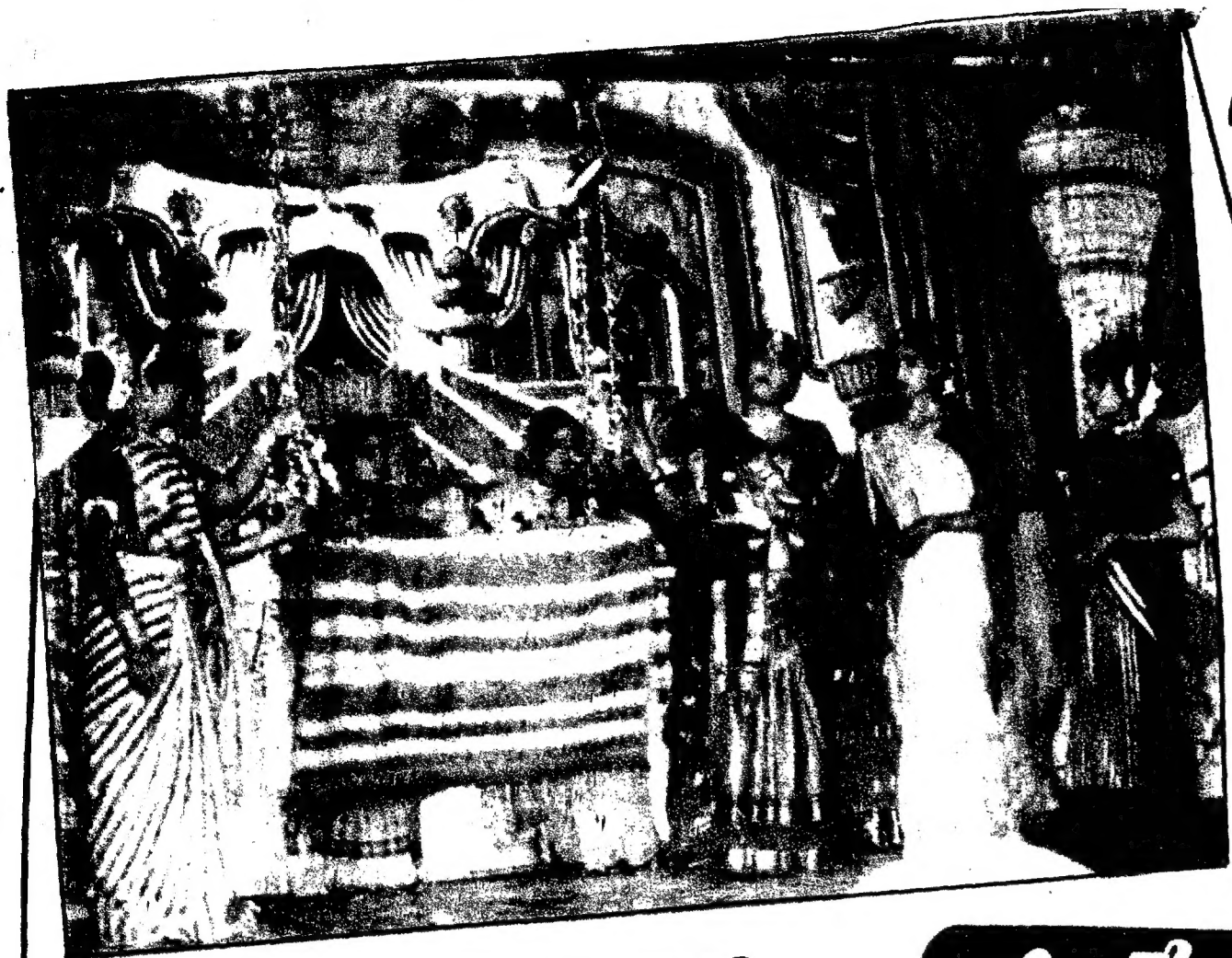
ఇన్నీ మారుతి సుజీ-100 సి. సి. గురించి అత్యుత్సాహం, మోజు కలుగుతున్నా

(మగతాంపజేయి)

గోపాలరావుకు యిల్లాలులేని బుద్ధు కనిపించేట ప్పటికి కంగారె, బెనారె ఇంట్లో దీపం వెలిగిస్తారు. బుద్ధుల భార్య చేబ్రాలుతో ఉన్న ఉత్తరం చూసి పొరబడతాడు. అతని స్వేచ్ఛకు అడ్డుటెలుగువాననీ, పుట్టింటికి వెళ్ళువానని ఆ లోక సావాంశం. 'గుణవతి, చిద్దానాది, చిన్మయసంమృతాలు, వా చెడుబుద్ధికి తగిన శాస్త్ర చేసినదని' బాధపడి సేవకునిలో రాయబార ప్రయత్నం చేస్తాడు. సత్యాత్మానంతో కుమిలిపోతాడు. సరిగ్గా ఆ క్షణం 'మంచుమృతం'నుండి అస్పృశనివ్వడం కలకలంపెన్ను కురకంకలముల బుద్ధాధికారము వినవచ్చును' అన్న వాక్యంతో సహాంతంగా ముగింపు. ఈ కథలో 'గుణ' తుడు స్వప్నలోకాల్లో ఉత్పన్నమైనవస్తువు విద్య నేర్పున త్రిరత్నమే' అని పరిశీలించు రచయిత. శ్రీవిద్యకు అనాడు గురజాడయ్యనైన బిరుదు అంటుంది. ఈనాటికి అది తిరుగులేనిమాట. అదనిక తెలుగు కథాసాహిత్యంలో ఈ 'దిద్దు బాబు' మొదటిది. సహజ సంస్కరణకు, ప్రజాక్షణనకా చక్కని ఇతివృత్తంలో కూడిన కథయిది.

-డా. గుజ్జరమాడి కృపారావి

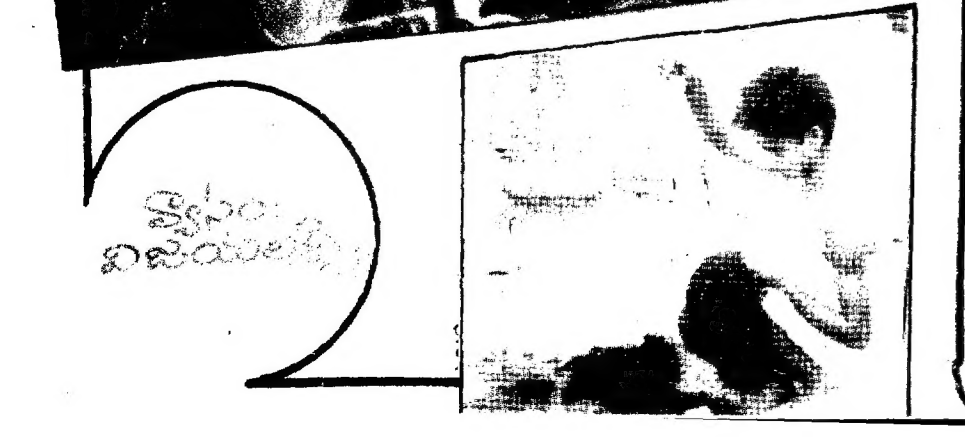

పి. సుబ్బారావు శ్రీనివాసరావు అనేటి బాబురావు

సూరేశ్వ సూరభిళ పరిమళం సూరభి

అది శ్రీకృష్ణలీల నాటక ప్రదర్శన. కృష్ణుడు సముద్ర కాళియుని పడగపై తాండవ స్వర్ణం నలినే సన్నివేశం. వేదిక పక్కన ఒక పత్తిలో అమర్చిన పొద్దునాళికి, వేదికపై వంపులుగా తొక్కివట్టిన తెల్లటి వస్త్రాలు అలలు అలలుగా కదిలి, సముద్రంలో తరంగాలు కదులాడుతున్న వాన కలుగుతుంది.

విచ్చి కృష్ణుడు మత్రివెల్లను పడగొట్టడం, వసుదేవుడు కృష్ణుని నెత్తిన పెట్టుకొని యమున దాటించడం వంటి దృశ్యాలకు కాదా ఇలాగే సజీవ రూపకల్పన జరిగిందా నాటకంలో.

ఇక మాయాబజార్ నాటకాన్ని చూస్తుంటే, ద్వారకపై పుట్టోత్సవం మామూల్లో - ఇశికే ఐను అవహించడం, వేదికపై తొమ్మిది వినుగులు అటు ఇటు తిరుగుట, యుద్ధం వంటి వాటిని ఎలాకాదు మోతతోనూ, ఇతర విధాలుగానూ టెక్నిక్ ను ఉపయోగించడం ద్వారానూ అతి సహజంగా అనిపించి, కనిపించేలా అద్భుత ప్రదర్శనలు ప్రేక్షకులను సమ్రోహితులను చేస్తాయి.

నాటక ప్రదర్శనలో మూడు తరాల "సూరభి" సంస్థ సాధించిన అద్భుతానంద ప్రగతిలో, ప్రత్యేకతల్లో ఇది ముచ్చటించుకొని మాత్రమే.

సూరభి కథ

1895 సంవత్సరం 'సూరభి' నాటకం ముగిసిన కృష్ణయ్య, వెంకయ్య కడప జిల్లా రామకోటి తాలూకా సూరభి అనే గ్రామంలో తమ మొట్టమొదటి రంగస్థల నాటక ప్రదర్శన ఇవ్వటంతో "సూరభి" జీవం పోసుకుంది. తర్వాత ఆ గ్రామం నుండి తరలి వారు వివిధ గ్రామాల్లో నాటక ప్రదర్శన చేయడం మొదలుపెట్టారు. అలా సంచార నాటక ప్రదర్శన తీర్చిదిద్దారు తమ ప్రదర్శనలకు అవసరమైన ప్రదర్శన వేదికలను గూడా పిల్లల తరఫున తామే వేసుకొనేవారు.

అప్పటివరకు ఒకటో, రెండో నాటక కథలకు కీర్తనలను చేర్చి ప్రదర్శనలిచ్చిన సూరభి వారు 1902 లో 'శిల్పరేఖ' తర్వాత వరుసగా వింతామణి శాస్త్రీగారి 'చంద్రావంతి' నాటకం వంటి వాటిని ప్రదర్శనకు అనుగుణంగా మార్పులు చేశారు. అలా 1910 వాటికి సూరభివారు అందరికీమనోహరమైన, మైమోచుకోనూ ప్రదర్శనలిచ్చారు.

అటు తర్వాత వనాన సోదరులు ముగ్గురు దిద్దోయి, స్వతంత్రంగా నాటక ప్రదర్శనలివ్వడం మొదలుపెట్టారు. వారి తర్వాత వీరి సంతతివారు కూడా నాటక ప్రదర్శనలో పాల్గొని వేసుకొని జీవనం సాగించారు. వీరిలో బాగా పేరుపొందినవారు శ్రీ వనాన గోవింద

రావు. వీరు 1929 లో "శ్రీ గోవిందరావు సురభి నాటకమండలి" పేరుతో ఒక సంస్థను స్థాపించి, నాటక ప్రదర్శన లెక్కలకు మొదలు పెట్టారు. అదే సంవత్సరం జూన్ నెల రెనా లిలో "ప్రదమాండ్ర నాటక కళాసభి"ను సమావేశపరచడంలో శ్రీ గోవిందరావు ప్రధాన పాత్ర వహించారు. వీరి కుమారులు, కుమార్తెలు, మిగతా సోదరులు వారి సంతానం వివిధ సమాజాలను స్థాపించి విస్తరిస్తూ తమ నాటక ప్రదర్శనలను కొనసాగించారు. వీరిలో సురభి చాలసరస్వతి, వాగేశ్వరరావు వంటి పేరుపొందిన ఉద్దండలు ఉన్నారు.

సురభి నాటక సమాజంలో వివిధ విభాగాలున్నా, వారిని సంఘటితపరిచి, శాస్త్రాంగా ఉంచడం కోసం అందరూ కలిసి 1956 లో "సురభి నాటక కళాసంఘం"ను స్థాపించుకున్నారు.

ప్రపంచ నాటక చరిత్రలోనే 'సూరభి' విశిష్ట జీవనం

ఒకే కుటుంబం నుండి వచ్చిన ఇద్దరు నాటకకళా జీవితంగా వేసుకుని కలరాధానంలోనే గడవడం సురభివారి ప్రత్యేకత. ప్రపంచ నాటక చరిత్రలో వందలకు పైగా సభాసభలకు కావాలిగానూ, వందలకు పైగా కలరాధానంలో సామర్థ్యం కావాలిగానూ అది అత్యున్నతం. గతంలో దగ్గ ఇంతటి మనవర చరిత్ర, ప్రపంచంలో ఏ నాటక సంస్థకు లేదేమో. "గిన్నెస్" ప్రపంచ రికార్డుల పుస్తకంలో సమోదయ్య ఆధారంగా ప్రత్యేకతలు సురభి సంస్థకు ఉన్నాయి.

వీరి నాటకాల్లో మొదటి నుంచి శ్రీపాత్రలను పురుషుల పాత్రలను పురుషులు, అలాగే విస్తరణను మొదలుకొని పుస్తక పాత్రల వరకు అయినా పదమూడు వ్యక్తులే పోషించే వారు. గర్భంతో ఉన్న స్త్రీలు కూడా పాత్రలను ధరిస్తారు. పిల్లలను సమీపించిన రెండు రోజులకే స్త్రీలు నాటకాల్లో పాల్గొని సందర్భాలూ, మరణించిన కుటుంబీకుల శవాన్ని వెరవించే పెట్టుకొని, గుండెల్లో విషాదానంద భుజులన్నా, పాత్రలో తగినమే నిశ్చిత కార్యక్రమం ప్రకారం రసజ్ఞ మనోరంజనంగా సురభివారు నాటకాలను ప్రదర్శించిన సందర్భాలు ఉన్నాయంటే వారి కళాధానం, ఆ తనమే వంత కాదమైనదో తెలుస్తుంది. మనసు స్పందించక మానదు.

సురభివారి కలెక్టర్ నాటకాలు, నట జీవితమే కనుక ఒక్క నటనలోనే కాక, వారు నాటక ప్రదర్శనకు అవసరమైన అన్నిరంగాల్లోనూ శ్రద్ధ వహించారు. కలెక్టర్ లాగానూ సుందర ప్రదర్శన తీర్చిదిద్ద నమ్మకం, ప్రధానం చేసుకోవడం, వేదికల పేరుపొందినవారు శ్రీ వనాన గోవింద

రావు వారి వ్యయంగా చేసుకుంటారు. అంతే కాకుండా తమ నాటక ప్రదర్శనకు అవసరమైన రంగస్థలాన్ని కూడా తామే నిర్మించుకుంటారు.

అన్ని విశ్కలకు మూలం ఆర్థిక సమస్యలే

సురభి సంస్థ ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ ఎ. శ్యామసుందర్, అధ్యక్షుడు శ్రీ వి. బాబారావులు "సురభి" ప్రస్తుత పరిస్థితిని వివరిస్తూ, ఆర్థిక సమస్యలే సంస్థ ప్రగతికి, ఉనికికి అంతరాలలాగా మారుతున్న ముఖ్యకారణాలుగా పేర్కొన్నారు. 1975 నుంచి ఆర్థిక సమస్యలు ఎక్కువయ్యాయని, నాటకాల్లో ఉపయోగించే మేకప్ సాధనాలు, వేదిక అలంకరణ సామగ్రి, నాటకాల రీతకట్టడానికి ఉపయోగించే అడుగుతా, సాంకేతిక విధానాల వ్యయ, భారం ఇబ్బంది ముప్పులతోనూ ఉన్నాయని పేర్కొన్నారు. వీటిని అధిగమించడానికి విశ్కల ప్రదర్శనలిచ్చి అదాయాన్ని పొందేందుకు అటు ప్రజల అదరణకాని, ఇటు సమయం కాని అధిగమించలేదని అన్నారు.

నాటక ప్రదర్శనలు ఎక్కువ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనే ఇస్తున్నారని వారు తెలిపారు. సాంకేతికత గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఎక్కువ అదరణ అందుకోని, కాబట్టి తాము ప్రదర్శించే 25 నాటకాల్లో దాదాపు అన్ని నాటకాలకు ఇదివరకే పేరు చెప్పారు.

1971 లో బ్రహ్మాంగారి చరిత్ర నాటకాన్ని రూపొందించిన తరువాత ఇప్పటివరకూ కొత్త నాటకాల్లో రూపొందించలేదని వారు తెలిపారు. కొత్త నాటకాన్ని రూపొందించుకోవాలంటే ఒక్కొక్కదానికి 25 వేల రూపాయలు అవసరమని వారు చెప్పారు. అంతేకాకుండా తమ నటీనటుల ప్రతిభ పట్ల అవగాహనతో వారికి తగినట్లుగా పుచ్చి పోషించాల్సి వస్తుందని వారు తెలిపారు. పూర్వం మల్లాది వెంకటకృష్ణశర్మ వంటి వాళ్ళు తమ సంస్థలోనే ఉండి నటీనటుల వలెనటు అకేంద్ర చేసుకొని నాటక కథలు గానానా వారు చెప్పారు.

అలాగే నాటకంలో ప్రతి దృశ్యానికి, దాని పాత్రాన్ని మట్టి అడుగుతా సాంకేతిక పద్ధతుల పనిమోగించి రూపకల్పన చెయ్యాలి ఉంటుంది. పుచ్చు తప్పనిసరిగా ఆర్థిక సమస్యలు ఎదురవుతాయి, తగినట్లు ఆర్థిక వనరులు లేక కొన్ని గాఢ విభాగాలు మూతపడ్డాయని చెప్పారు.

ఈ సురభి నాటక సంస్థలోని కుటుంబ సభ్యుల పేర్లతో నాటకాలు, సంస్థ గుర్తింపుగా చూసుకొనే 'మేనేజర్' కుటుంబమే ఈ విషయాలను చూసుకుంటుంది.

ఇక సురభివారు ఎదుర్కొంటున్న మరొక సమస్య పిల్లల చదువులు. వీరు ఊరూరా తిరిగి

నాటక ప్రదర్శనలిస్తుండటంతో స్థిరపాసం లేక తమ పిల్లలను పాఠశాలలో చేర్పించే అవకాశం వీరు కోల్పోతున్నారు. పిల్లలను చదివించాలంటే తమ సంప్రదాయాన్ని వదులుకోవలసి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం వారి పరిస్థితి ఎటువంటిదో తెలుసుకోవడం ఉంది. ఒకవక్కా తమ సాంప్రదాయాన్ని వదులుకొని చదువులు చదివి, ఇతర వృత్తులూ చేస్తున్నారు. అలాగని కనీసం కడుపునిండా తిండినిస్తేనే నాటక కళనూ వదులుకోలేరు.

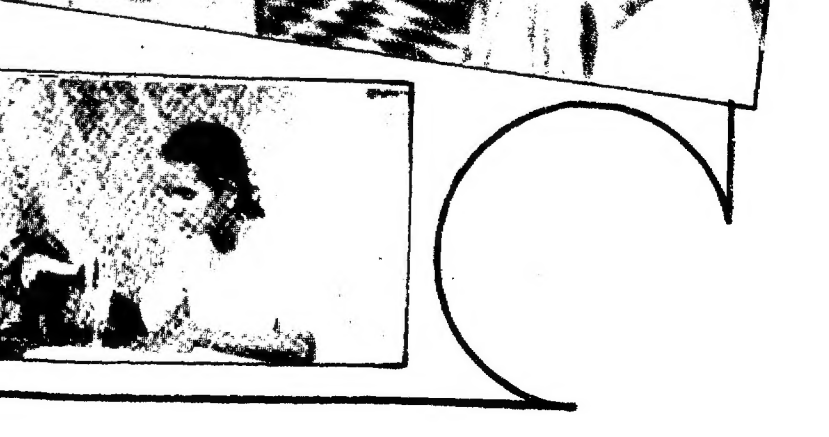
గౌరవాన్వందుకున్న కళాకారులు

ఇంతటి విరాళా నిస్పృహలు అర్జితపరిస్థితి అలాగే సదుపయోగంతో సురభి కళాకారుల్లో రాత్రి సంతోష నాటక అకాడమి "కళాప్రవీణ" తిరుమలంకొప్పవారు ఉన్నారు. సురభి, అతేటి బాబారావు, ఎస్. ఎ. శాంతకుమారి, ఆర్. సుబ్బయ్య, పి. సత్యవతి, వి. సుబ్బారావులు "కళాప్రవీణ" తిరుమల పొందారు. అలాగే 1981 లో కాలాంబూలో జరిగిన రెండవ ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల్లో బాబారావు అంధా కల్యణ్ అనేసీమేషన్ తరఫున పాల్గొన్నారు.

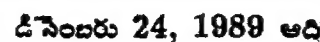
కళజయంతి ఉత్సవాలు

'సురభి' సంస్థ కళజయంతి ఉత్సవాలు, బ్రహ్మాంగారి చరిత్ర నాటకాన్ని ప్రధానంగా తెలుగు సాంకేతికతలో సురభి నాటక ప్రదర్శనలను గుర్తులు చేసింది. ప్రస్తుతం సురభి విభాగాల్లో నిరదేశ్యంగా ప్రదర్శనలిస్తున్న శ్రీ శారదా విజయమండలి "శ్రీ కృష్ణ లీల", శ్రీ ' వెంకటేశ్వర నాటకమండలి "అవకళ", శ్రీ ఆర్. కోదండరామయ్య బృందం "సతీసావిత్రి", సురభి ఆర్ట్స్ అసోసియేషన్ "మామూలాకార్" శ్రీ గజపతి నాటకమండలి "చిరబ్రహ్మాంగారి చరిత్ర"లు ప్రదర్శిస్తారు.

సురభి సంస్థను అధిష్టించే యెమ్మాలని కోరుతూ సంస్థ ప్రధానాధికారి కొన్ని అభివృద్ధి కళాదిన వివరిస్తూన్న కూడా సమర్పించింది. వీటిలో ముఖ్యమైనది సురభి కళాకారులను వెనుకబడిన వర్గాల గుర్తించడం, ఒక్కొక్క సురభి సంస్థకు వాన్ రికార్డ్ గ్రామీణ శ్రీధర 35 వేల రూపాయలు మంజూరు చేయడం, సురభి నాటక సంస్థల సరికామూ రూపాగా నడుపా యాతకు రెండు లాల్లు ఇవ్వడం, సురభి కళాకారులకు గృహపనికి, సురభి నాటక శిక్షణ కార్యక్రమానికి ఒక ఎకరం స్థలం కేటాయిం చేయడం, సురభి స్థాపకుడు వనాన గోవిందరావు విగ్రహాన్ని హైదరాబాద్ లో ఏర్పాటుచేయడం - ఇలాంటి ముఖ్యమైన, సంస్థ అభివృద్ధికి తగిన నిర్మాణాత్మక సూచనలున్నాయి.

ജി. വി. വെലി

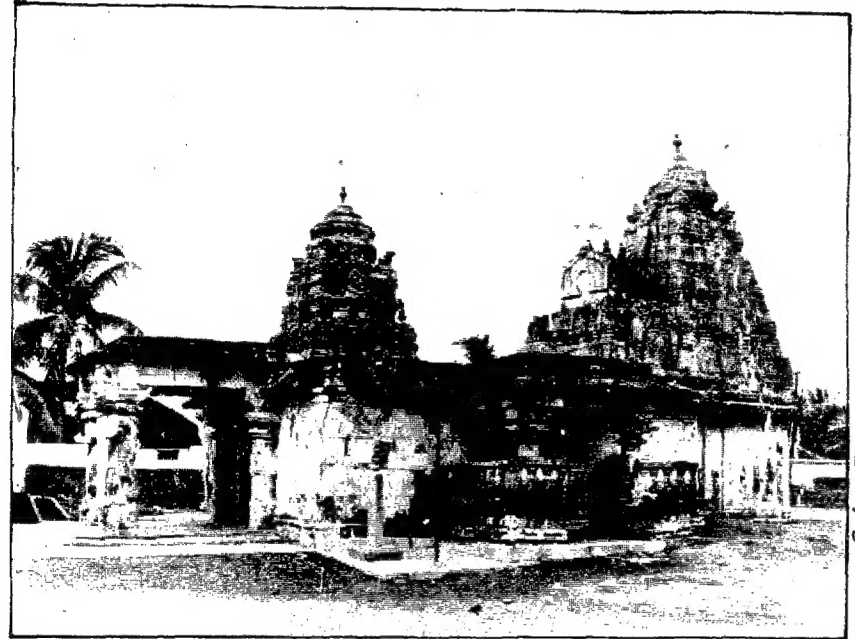
- అక్కబాబ్

చారిత్రాత్మక విలువల 'గని' చేబ్రోలు

మన రాష్ట్రంలో చరిత్ర ప్రసిద్ధి గల ప్రాంతాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. అయితే వాటిలో చాలా భాగం శిథిలావస్థలో, ఎవరూ గుర్తించలేని రీతిలో నడుమకు దూరమవుతున్నాయి. ఎంతో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్న ఎన్నో ప్రదేశాలు, చరిత్ర పుటల అడుగున నిద్రాణమై ఉన్నాయి. ఆ కోవకు చెందిన, గుంటూరు జిల్లాలోని చేబ్రోలు

అంతేకాదు, మన రాష్ట్రంలోనే ప్రత్యేకత సంతరించుకొన్న పాత ఇక్కడ ఉత్పత్తి అవుతోంది. 'చేబ్రోలు పాతాళం', మంచి రంగు, దాదాపు నవల వాళ్ళు వేస్తున్నారు. ఇది మామూలు పీయింగుల ఎంతో ప్రీతి పాటిస్తుంది మీద, ఓ ప్రత్యేక రీతిలో ఈ నలు పండిస్తారు, ఇక్కడ రైతు సోదరులు. రాష్ట్రంలో

గ్రామం కూడా.... నేడు చేబ్రోలు మండల కేంద్రంగా, గుంటూరు - బాపట్ల మార్గం ద్వారా గుంటూరు నుండి 15 కి.మీ. దూరంలో ఉంది.

వివిధ కాలాల్లో వివిధ దశలను అనుభవించింది - చేబ్రోలు గ్రామం.

క్రీస్తుకు పూర్వం 3వ శతాబ్దం నుండి ఈ పట్టణం అత్యంత కోలాహలంగా వెలుగొందింది చారిత్రాత్మక ఆధారాలు ఉన్నాయి. బౌద్ధ, వైశ్ణవ మతాల ఈ ప్రాంతంలో పెల్లి విస్తరించాయి. ధాన్యశుభం, బిల్లిప్రేలు, తదితర ప్రాంతాలవలె చేబ్రోలు కోలాహలంగా వెలుగొందింది. మొగలదీ, తన రాజులలో, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 30 ముఖ్య నగరాలు ఉన్నాయని పేర్కొన్నాడు. అందులో, చేబ్రోలు కూడా ఒకటి ఉంటుంది. 'చే' అంటే కొండ, 'రోలు' అంటే పట్టణంగా అర్థం చెప్పతారు. 'చేబ్రోలు' అంటే గజలంగిల పట్టణంగా అర్థం అవుతుందని చెప్పారు. కృత యుగంలో వింతామూర్తి అని, ప్రతాపయ్యుల తామరపరం అని, ద్వైపరలో జయచోళులు, కలియంగుల చేబ్రోలుగా, ఈ ప్రాంతాన్ని అనేక పేర్లతో పిలుస్తున్నారని, స్థానికులు చెప్పారు.

దేశంలో ఎంతో అరుదుగా దర్శనమవుతున్న 'బ్రహ్మదేవాలయం' చేబ్రోలులో ఉంది. బ్రహ్మ దేవునికి, మన ఆగమ శాస్త్రాల ఆధారంగా, దేవాలయాల నిర్మించారని ప్రతీతి. అయితే, ఇక్కడ వర్షం నుండి ఉద్భవించిన చతుర్ముఖ బ్రహ్మదేవాలయం, నేటికీ భక్తుల పూజా వేదిక అవుతుంటుంది.

భారత స్వాతంత్ర్య సమర సంగ్రామంలో చేబ్రోలు వాసులు ఎందరో శిరగాత్రాలకు వెల్లారు. లాల్ బెల్లంకో, వాళ్ళ కిరీటం నుండి వెలువడే రక్తంతో, తెలుగుభక్తి సముద్రం తిలకించుతారు.

మృత్యుశిక్షలు

అతిమధురం

ఇది ఒక తిగిముక్క వేరు. పవారికొట్టలో దొంగుకుంది. దీన్నికూడా పిళ్ళలోమంచి బాగా కడిగి ఎండలోబెట్టి తర్వాత మార్చించే వాడు కోవారి. ఇది ఉష్ణరేఖలంవారికి వరసాదం. అతిమధుర మార్చం - కొండం పిచ్చిరీతిగా యుంటుంది. ఇది చంపవేస్తుంది. కండ్లకు మేలు చేస్తుంది. కిరీటానికి బలమిస్తుంది. మంచి వర్షాన్ని కలుగజేస్తుంది. కుక్కపిచ్చిని చేస్తుంది. కేశాలూ కంఠస్వరానికి మేలు చేస్తుంది. కామం మొదలగు పిత్ర సంబంధమైన రోగాలూ, వాత వ్యాధులూ, రక్తసంబంధమైన రోగాలూ, రక్త ప్రాసం వీనిని పోగొడుతుంది. ప్రణాళి మామ నేలమ చేస్తుంది. వాపు, విషవేషం, వాంతులు, దబ్బి, బడలిక, క్షయ వీనిని పోగొడుతుంది భావ ప్రకాశంలో చెప్పబడింది.

ఒక తులంచరకగా అతిమధుర మార్చాన్ని వెయ్యి, వెయ్యిలో నగంలేని వీటిలో గలపి నేలించి పిడు కాచిన పాపం సేపిస్తే పెక్కు సామర్థ్యం

పెరుగుతుంది "చరక సంహిత"లో ఇలా వెలు పడింది.

"కర్ణం మధుర మార్చాన్ని పుట్టెత్తికొనుకొనికొని ప్రయుక్తము పయశ్చామనిత్యమే సేవాచరేక"

అతిమధురం మెదడుకునూడా అలాగే మూత్రవిసర్జనలో మంట, జ్వరాలను పీడినాదా పోగొడుతుంది. కడుపులో ప్రణాళిమనూడా తగ్గిస్తుంది, గర్భాశయ వ్యాధులలోనూ మేలు చేస్తుంది. చనుకాలనుపుట్టించేస్తుంది. నోరు పుండు, గొంతులో పుండు వీనికి తేలికపేపిస్తే మేలు కలుగుతుంది. సుఖవీరవ్యాధి కలిగిస్తుంది. పాడి దగ్గుకు నేటిలో పుచ్చుకుంటే వెంటనే తగ్గుతుంది. చర్మరోగాలకూ మంచిదే. కిరీటానికి మంట పుంటే కాపులో దీనిని నెట్టుగా వేస్తే మంట తగ్గుతుంది.

అతిమధుర మార్చం "యష్టమార్చం" అనే నేలతో "ఇంద్రకాన్"లో దొరుకుతుంది.

చేబ్రోలు చారిత్రాత్మక విలువల 'గని' అని ప్రముఖ చరిత్రకారులు శ్రీ. బి.యస్. ఎల్. హనుమంతరావు అంటారు. తాము ఇక్కడ ప్రస్తుతాలు చేశామని చెప్పి, శ్రీ హనుమంతుని తామకు పాతాళం పోగొడుతున్నారని, తమకు ముఖ్యంగా ఆంధ్రం అవకాశాలు మేం అని తన ఆశాభావం వ్యక్తపరిచారు.

ఇక్కడ దొరికిన కొన్ని అమూల్యమైన వస్తువుల గురించి గ్రామం. మాజీ సర్పంచి శ్రీ వాసిరెడ్డి చంద్రశేఖరం ఇతర పెద్దలు వివరిస్తారు. కొన్ని శిలాశాసనాలు, విగ్రహాలు మాత్రం గుంటూరులోని పురాతత్వశాస్త్రానికి ముగ్ధులను అణగి జడలించుకున్నాయి. అయితే, కొన్ని విలువైన తెగరేఖలు బొమ్మలు, నాణేలు, గ్రామ పెద్దలైన వారి వద్ద కొన్ని లభించుచున్నాయి.

ఎన్నో రాజకీయ బంధువులు అనుభవించిన చేబ్రోలు, చరిత్ర కంఠంవంటా. నవ్వులు, ప్రస్తుతం దర్శనమిస్తున్న ఆలయాలలో నయితే అరాధన అంతంత మూతంగానే ఉంది. ఎంతో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకొన్న ఈ పురాతన గ్రామ విశిష్టతను శాపాదకాలంవలన అనవరం ఒక్క ప్రభుత్వంపైనే కాదు, స్థానిక గ్రామస్తులపై కూడా ఉంది. అనాటి చరిత్ర గురించి క్షుద్రితం తెల్సిన శతాబ్దపు పుస్తకం నేల పాట, గ్రామస్తులకు లభిస్తాయి. గుంటూరు జిల్లా కేంద్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వ మ్యూజియంలోనూ లేదా గ్రామస్థాయిలోనూ ఓ ప్రాంతాన్ని ప్రత్యేక శ్రద్ధాసాక్షాత్తుల వీర్యం, ఇక్కడ లభించిన వెలకల్పలేని, అమూల్య శిల్ప, కళాసంపదనం, ఇవైనా శాస్త్రవేత్తల, జాగ్రత్తపెట్టి రాబోయే తరాలకు, గత కాలపు పూర్వీక వైభవ గుర్తులు కనిపించేలా మిగులుతాయని ఆశించారు.

అతిమధుర మార్చం "యష్టమార్చం" అనే నేలతో "ఇంద్రకాన్"లో దొరుకుతుంది.

అయితే ద్వైపరలోమనే -రాజరాజేశ్వరశర్మ

తన పేజీ ఆరుకొయ్యి

రగిల్చింది. వివరించిన సన్నివేశాల్లో, తాము లో, కేంద్ర సమాచార వ్యవస్థలో శాశ్వత ప్రతి ధిమానాన్ని కొనసాగించి ప్రయత్నించి విలంబం ఉంది. పేజీలకు వేగం పునర్నిర్మించి చేతులు వర్తించుకోవాలనుకున్నప్పటికీ ఆ తరువాత ప్రస్తుతాన్ని మార్చి ప్రస్తుతాన్ని ఎక్కించి తన కనుసన్నలలోనే ఢిల్లీ శాశ్వత సన్నివేశానికి పాలనా దారుణంగా దెబ్బతిన్నది. పార్టీ ప్రయోజనాల కోసం ఎన్నికలలో పోగొట్టి, అక్కడనుంచి దురదృష్టవశాత్తూ, ప్రజాప్రాయాన్ని తారుమారు చేస్తూ ప్రజలకు ఎన్నికలు వాటిదేగా విరుద్ధ ప్రభుత్వాలపైనే పూర్తిగా అవిశ్వాసాన్ని పెంచుకుంది.

రాష్ట్రంలో అసమర్థ పాలన, తరచూ రాష్ట్రపతి పాలన, విదేశీపాత్ర - పాకిస్తాన్ విజృంభణ విచ్చిన్న కారకాలవలన నేడు ప్రభుత్వ అణగారిన దారుణ నిర్వహణ చర్యలు, అమాయ

ముఖ్యమంత్రి పాపాక

కులు, స్త్రీలు, యువకులపై పోలీసుల అమానుష అత్యాచారాలు, హింస ఇవన్నీ ప్రజలలో అవిశ్వాసంతోపాటు పెరింపును, తెలపరిచాన్ని పెంచాయి. అన్ని రంగాలలోను అసమర్థ ప్రభుత్వాల తీవ్ర ప్రతిఘటన వలన. ఈ సమస్యలో నిరుద్యోగం పెక్కుమారుల వ్యాధిబోధించింది. ఒక విప్లవ తీవ్రవాద సంస్థ తమ సంస్థలో చేసిన లింగిడిగా యువకులను ఆహ్వానించి కొద్ది మాసాల అయితే, దొరికిన వస్తువులు దొరికినట్లు స్థానికులు కొందరు దాచేసుకున్నట్లు చరిత్రకారులు భావిస్తున్నారు. విలపించే బంగారం, వెండి వస్తువులు కలిగింది తమ ప్రభుత్వం అణగారిన చేయించుకున్నారని పలువురు చెప్పన్నారు.

ఇది ఒక్కనాడుకాదు, నెహ్రూ కాలంలోనూ, ఇది ఒక్కనాడుకాదు, నెహ్రూ కాలంలోనూ, ప్రజాప్రతి

పాపాక అమృత వేషంలో తానెన్నో అవినీతిని బహిష్కరిస్తూ ఉన్నప్పుడు శాశ్వత రిలీఫ్ వేషంలో ఆరుకొయ్యి.

ఇందిరాగారి పాపాకలోను, అమె తరువాత శ్రీ రాజీవ్ గారి కాలంలోను ఇవి సాగాయి. లోలోలోలో శాస్త్ర, మొదలైన స్వల్ప కాల ప్రభుత్వాల విలంబిత శాశ్వత గురించి ఆలోచించింది, చేసింది ఏమీలేదు.

నిజానికి రుద్దితూ ఉండడంపై శాశ్వత పెళ్లి అక్కడి మేధావులు, రాజకీయవాదులు, ప్రజాప్రతి

కుద్దితూకొనిన సరైన క్రియాశీలకమైన చర్యలు చేపట్టబడిన చర్యలద్వారా శాశ్వత సమస్యలను నిర్మూలించుకోవాలి చాటు సంకల్పంగా పున్నాడు.

గడచిన కాలంలో అన్ని రాష్ట్రాల్లోను విస్తృతంగా ప్రజల అనుమానాలు, అనుమానాలు అనేక తరంగా వృద్ధి చెందాయి. ముఖ్యంగా ప్రజలు అపారమైన పేదనకుకూడా గురవుచున్నారు. పిండ్లు, విద్య, సమాచార వ్యవస్థల కోరికలు విద్యుత్ దిగి ప్రాంతీయమయ్యాయి.

ఒకనాడు జవహర్ లాల్ నెహ్రూ, చేబ్రోలు అయ్యలను ఎందుకు కైదుచేసి అనేక సంవత్సరాల తరువాత రిలీఫ్ చేయమని తెచ్చి శాశ్వత అధికారం కల్పించాడో, పంజాబ్ నగరంలో ముగ్గురు వదేళ్ళపాలు ఇవన్నీ కూడా అయ్యలతో కైదులో బంబుల్ సెల్ లో బండిచేసి వేధించి వేధించి శ్రీ రాజీవ్ గారిని వెళ్లిన నెహ్రూ అయ్యలకు ఎందుకు రిలీఫ్ చేయలేదు? అలాగే నేటి అధికారంలో ఉన్న అధికారంలో ఉన్న చర్యల శాశ్వత, పంజాబ్, అనాటివంటే నమ

సర్వం సృష్టించి, పెంచే పోషించాల్సిన ఇప్పుడప్పుడు సృష్టించి బయటపడుతూనే వుంది. ఇవన్నీ ప్రజల అభివృద్ధి, మనోహారాల వ్యతిరేకంగానే అవుతుంది. వారిలో అవిశ్వాసాన్ని, అభివృద్ధి, వివేకమైన వేరూలుతగానూ పెంచే ప్రాంతీయమయ్యాయి.

అయితే కేంద్రంలో ప్రభుత్వం మారిన అవకాశం వీరిప్పుడు కొంత ఆశాభావమైన దృష్టల పెట్టబడుతున్నాయి. ఆ ఆశల ఉడికిక ముందే నిర్మాణాత్మకమయిన నిజాయితీకూడా చర్యలలో వేషంలో ప్రతి ప్రభుత్వం, రోమ్మడల లోకన రూపొందించుకోలేక పంజాబు సమస్య కాదు, శాశ్వత సమస్యకూడా పరిష్కారం అతి కష్టమూ కీర్తిమేకాని అనంతం మూలం కాదు.

-జీవీయర్

ఎన్నికల వ్యయం రు. 1200 కోట్లు!

10.4 కోట్లు ఎన్నికల వ్యయం కాగా 1957లో అది రు. 5.5 కోట్లు తగ్గింది. ఆ తరువాత జరిగిన లోక్ సభ ఎన్నికలలో, అంటే 1962లో 7.3 కోట్లు అయ్యి కాగా, 1967లో 11 కోట్లు, 1971లో 14.4 కోట్లు అయ్యాయి. ఇక అక్కడినుండి ప్రతి ఎన్నికలకు ఈ వ్యయం రెండింతలుగా పెరుగుతూ ఇప్పుడు 20 కోట్లు ప్రధానానికి అయ్యి పెట్టారు.

అన్ని పార్టీల, అభ్యర్థుల మొత్తం ప్రచార ముఖ్యత భిన్నతా వస్తున్నది. 1977లో 29.8 కోట్లు, 1980లో 56 కోట్లు, 1984లో 88.4 కోట్లు, 1989లో 180 కోట్లు ప్రభుత్వ ఎన్నికల వ్యయంగా రేలంది.

మొన్న జరిగిన సమయం ఎన్నికలలో కాంగ్రె

నెహ్రూ 75 కోట్లు పై ఒక నవార నిమిత్తం అయ్యి పెట్టినట్లు అంచనా. దానిలో ప్రతిక్షణం నా పూర్వమయ్యందన దేశం గురించే అని గట్టి గావించుకోవాలి ఇచ్చిన పద్ధిసేక 20 కోట్లు పై ఒక అయ్యందం. మరో 10 కోట్లు ధీమా ప్రధానానికి అయ్యి పెట్టారు.

అన్ని పార్టీల, అభ్యర్థుల మొత్తం ప్రచార ముఖ్యత భిన్నతా వస్తున్నది. 1977లో 29.8 కోట్లు, 1980లో 56 కోట్లు, 1984లో 88.4 కోట్లు, 1989లో 180 కోట్లు ప్రభుత్వ ఎన్నికల వ్యయంగా రేలంది.

మొన్న జరిగిన సమయం ఎన్నికలలో కాంగ్రె

కలసి ఎన్నో కోట్ల రూపాయలు అయ్యి అయ్యాయి.

ఎన్నికల ప్రచార వ్యయంపై గత కేంద్ర కాంగ్రెస్ మంత్రి వ్యాఖ్యానిస్తూ, "పేద సంపత్తుల క్రితం పనిచేసే భాగ్యశ్రుతులకు చాలా స్వల్పంగా ముట్ట చెప్పాల్సింది. ఇప్పుడు డబ్బుతో చాలు తిండి, మద్యం వగైరా కూడా సమకూర్చుకోవడం వస్తున్నది" అన్నారు.

పట్టణాలకు ప్రతి అభ్యర్థి లోకన స్వల్ప వాస్తవిక 20 వేల నుండి 1.5 లక్షలు మించి అయ్యి పెట్టాడు. కానీ, పార్టీలు అయ్యి చెల్ల వ్యయంపై గానీ, అభ్యర్థుల శ్రమలూ ములు, అనుచరులు తమ అభ్యర్థి గురించి చేసే అభ్యుపగ్రాహి ఎటువంటి నిలబడన విలంబం లేదు. దీనికి డబ్బు విస్తరించినా విలంబం, అవినీతి దారులు తోక్తులూ విధానాల్లో డబ్బును కొనేస్తున్నారు.

ఇక మన రాష్ట్రంలో తెలుగుదేశం విజయవానికి వస్తే, తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రతి అభ్యర్థికి 10 వేల పోషక, 7 వేల తెగదలు, 500 బ్యాంకు, 15 వేల బ్యాంకు, 50 వేల చిన్న తెగదలు, 50 అడిమాన్స్ షిట్లు, పెండు వీడి యోగ్యతలు, పెండు సినిమాలకు చెప్పున సరుకు సమకూరి అనిపిస్తుంది. ఇందుకోసం తెలుగుదేశం రెండున్నర కోట్ల రూపాయలు అయ్యి పెట్టించి అంచనా. కర్నూలులో జనతాలో తన అభ్యర్థులకు డబ్బు ప్రచార సామగ్రి రూపంలో 10 కోట్లు అయ్యి పెట్టించింది.

విడి విడిగా అయ్యి మొత్తంపై కొంచెం ఓటు స్వల్పంగా పెట్టారేమి. డబ్బు మనోహారం కలపింతుమనబోతోంది. అందుకే ప్రభుత్వమే ఈ వ్యయాన్ని భరిస్తే రాజకీయాల్లో నుండి కుప్పలు, టుప్పలు డబ్బు ప్రాంతాన్ని కొంత యిస్తూ తగ్గించవచ్చుననుకున్నారు పరిచితులు.

-క్రాంతికార్.

మనందరిలోనూ ఏప్పుడూ ఏదో భయాలు వెంటాడుతూ ఉంటాయి. అయితే కొన్ని సైకి స్వప్నంగా కనిపిస్తే, మరికొన్ని భయాలు మనం గుర్తించలేము. కాని, వాటి తాటాకు అందోళనలు, ఉద్వేగాలు మనల్ని విలసిల్లుస్తాయి. మన ప్రకారం జీవితాల్లో అవి కల్లోలాలు లేవు కాదు. ఇలా మనల్ని అనుక్షణం వెంటాడి అదోగతి పట్టించే భయాన్ని చాలా ముఖ్య అర్థం వర్తం లేనిదే, ఉపేక్షించకూడదు. వాటి గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించడం వలన మన కంటే వస్త్రం వాటిల్లుతుంది. అయితే వాటిని మనం వదులుకోవాలి. అవి ఎంత అర్థరహితమో తెలిసివస్తాడు ఆ వని తేలికగా.

పాస్ట్రీ అనే అతిపాతీ మరణ శిక్ష విధించారు. అతను అన్నాడు. "నా తండ్రి చక్కసానికి సరికేయింది. అంతేగాని అనుక్షణం వ్యధ కలిగించి వంశం!" అని మాటలు మన నిత్య జీవితానికి కూడా వర్తిస్తాయి. నను న్యకు విశాకుపడి భయాలుతో కూడిన ఉద్వేగాలతో, అందోళనలతో సతమతమవుతూ వాస్తూ బతుకూ కాని జీవితాన్ని మనం నిరంతరం చేసుకొంటాము. కాని చాలామంది భయాలుతో సందేహంతో జీవితాన్ని గడుపుతూ, నిజమైన జీవిత అనుభూతిని, సామర్థ్యాన్ని కోల్పోయి అందోళనలతో తలొక్కుకుంటున్నారని.

భయాల్లో జీవితానికి చెదవులుగులు

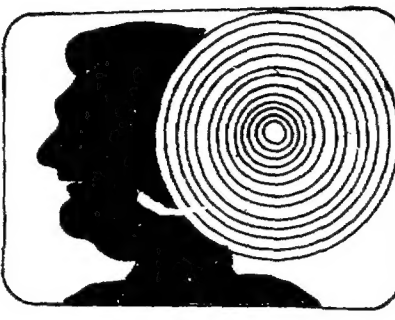
కొందరినీ నాలుగు వందల సంవత్సరాల క్రితం కొందరో శిశుల "మీద ఒక చెట్టును నాలుడు. నాలుగు వందల సంవత్సరాల ఆ చెట్టు ప్రాప్తించిన వ్యక్తంగా పెరిగింది. అయితే ఆ తరువాత గాలిపాటుకు వచ్చిన కొన్ని చెదవులగులు కి రెండు సంవత్సరాలలో ఆ చెట్టును కాండం దాకా తీసేసాయి మనం తలచుకొంటే చెదవుల గుల్ని కాలికోటిలో నడిచే చేయగలం కాని చెట్టు

అలా చేయలేదు. వాటికి తలవందడు దానికి చేతనవును. ఆ మహాపుష్కాన్ని వానం చేయగలిగాయి. భయాలు అందోళనలు మనవి జీవితానికి అలాంటి చెదవులగులు! వాటిని మనం ఎంత సులభంగా నిర్మూలించవచ్చో, వాటికి లొంగితే అది అంత సులభంగా మనల్ని తీసివేయాలవు. చిన్న-చిన్న విషయాలమీద పెద్దగా ఆలోచించడం కూడా ఇలాంటిదే. అది తగదు. వాటిని పక్కన పెట్టేయాలి. తేకుంటే అవి మీ ఉనికికే ముప్పు లేవచ్చు.

భయాల్లో పెద్ద తగాదాలను మూలం

విశాగోకు చెందిన న్యాయమూర్తి తోనో ఇలా అంటాడు. "దానివల్ల జీవితంలో చిన్న-చిన్న సమస్యలు పరిష్కరించుకోలేక ఎందరో దుని తలు ఆత్మహత్యలకు, దుర్మార్గానికి పాల్పడ్డారు. 40 వేల కుటుంబాల తగాదాలను వేమ పరిశీలించాను. మొగుడు తిట్టాడనో, పెళ్లం అబద్ధం అడిందనో, మరేన్నో చిన్న-చిన్న అనుమానాలతో ఇవే దునితలను నడికొట్టకు ఎక్కింది!" అనుమానం ఏర్పడిందంటే తప్పనిసరిగా ఏదో ఒక భయం అందులో ఉండగా మారను. చిన్న-చిన్న భయాలు జీవితాన్ని నాశనం చేస్తాయనా నికీ ఈ న్యాయమూర్తి నిదర్శనం.

రూకా వెల్లో మొదటి భార్య కంట వాడి గురించి తెలిపేట్టుకొనేది. రూకా వెల్లో దాన్ని పట్టించుకోనాడు కారు. కాని ఈ చిన్న చిన్న

యంపై పట్టించుకో అమె భర్తతో తగాదాలు పెట్టుకునేది. చూడండి రూకా వెల్లో పురోగతికి ఇది ఎంత హాని, అటుకమనో.

మన తప్పులు బయట పడతాయని

చాలామంది నలుగురి మధ్యకు వెళ్లాలన్నా, నలుగురిలో కలసి మాట్లాడాలన్నా కొత్తవాని కం తాల్చా సీగుడుతూ, భయపడుతూ ఉంటారు. తమలోని లోపాలు ఏక్కడ బయటపడతాయోనన్నదే ఈ మానసిక స్థితి వెనక వున్న బెదురు. మామూలుగా పదిమందిని కలసినప్పుడు రక-రకాల విషయాలు చెప్పుకు వస్తాయి. కాబట్టి పది

నరాలను మరీ జాగ్రత్తగా గమనించడం అతిగా ఉంటుందోడం జరగదు. మనం మాత్రం పది నరాలను ముందే మరీ మరీ ఊహించుకుంటూ, మన పాపపాట్లు లోపాలు ఏమి బయట పడతామోనని ఎదుటివారు గ్రహిస్తారేమోనని భయ పడుతూ, అందోళనలకు గురవుతూ ఉంటామని అలాగే క్లౌన్ లో లెక్కర్ అడిగే ప్రశ్నకు జవాబు తమకు తెలిసినదయినా చెప్పేటప్పుడు ఏ పాప పాట్లు చెప్పుతామో అందరూ నవ్వుతారేమో అనే ఊహించుకుంటూ సమాధానం తెలియదు. అని తప్పించుకోడానికి కూడా వెనుకాడం.

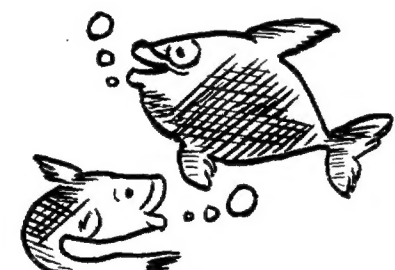
మనం తప్పి చెనేత వాళ్లు నవ్వినంత మాత్రాన మనల్ని హాస చేసినట్లు కాదు. మనం పాతాళానికి పడినాము. వాళ్లు ఆ విషయం మర్చిపోతారు. ఎందరో తప్పారే చేస్తారు మన ముఖాన్నే పొడుపుతారేమో. నలుగురిలో కలసి మాట్లాడేటప్పుడు, క్లౌన్ లో సమాధానాలు చెప్పేటప్పుడు మిమ్మల్ని పనిగట్టుకు పరిశీలనగా పదచా గమనిస్తూ కూచుంటు. నలుగురి తోటివాళ్లకన్నా మీకు అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇచ్చి చూడాలన్న అప సరం వాళ్లుకేముంది! సాధ్యమయినంత సరిదాగా ఉండాలనే అందరూ కోరుకుంటారుకాబట్టి వాళ్లు అలా పవ్వగా, అది నలుగురిలో సంతోషంగా గడ పడానికి తప్పించి మిమ్మల్ని అల్లరిపెట్టాలనిగాని, మీ లోపాలు ఏదో కొండంతగా వాళ్లకి తెలిసో యాననిగాని మాత్రం మీరు భావించనక్కర్లేదు. ఇంకోమాలలో మన తప్పులు ఏదో బయట పడతామోమోననే భయమే నిజంగా తప్పలు చేసేలా మనల్ని చేస్తుంది. ఎప్పుడయినా ఏదో లోపాలు ఒకటి అలా బయట పడవచ్చు. అయితే, ఈ ప్రపంచంలో మీకోక్కడనా లోపాలు గలవాళ్లు, అందరూ ఏదో చిన్నా పెద్ద లోపాలు గలవాళ్లే!

కాంతికార్

మీరు మానావారూ? అయితే న్యాయా ద్వారాని కొద్దిలో యూనివర్సిటీ పరిశోధక పండితులు మీకోసం నిర్ణయించుకుని ఒకలో రకం గాపున్న చేపల్ని ఎప్పుడూ కావాలంటే అప్పుడు వాడుకునే పద్ధతుల్ని కనిపెట్టారు.

ఇప్పటివరకూ అనేక లోజల తరహా చేపల్ని తాళాగా లాగ్ కండిషన్ లో పుంపించి ఎలాగా అన్న సమస్యను ఈ పరిశోధనలు తేల్చిచేశాయి. అమెరికన్ రిసీజరేషన్ పద్ధతులు అభివృద్ధి చెందిన వర్తమాన దేశాలకు ఈ పరిశోధనల ఫలితాలు బాగా ఉపయోగిస్తాయి.

మామూలుగా చేప కలిరం మీద పుండే బాక్టీరియావల్ల చేప కొన్ని గంటల్లోనే చెడిపోవడం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు వారు పనిపెట్టిన కింది పద్ధతుల ద్వారా చేపను బదు వారాలవరకు క్రేస్తే మైన స్థితిలో నిల్వచేసుకోవచ్చునంటున్నారు. అందులో మొదటిది చేపను 'ఉష్ణస్థాన' విధానం అంటే 90 డిగ్రీల వేడిలో (సలసల మరుగుతున్న) నీటిలో 5 సెంకెడ్లపాలు చేపను

ఏదెలా మీదగా వచ్చే అడ్డపకడమైన గాలి అక్కడ మనల్ని అనందపరచకల్ని చేస్తుంటుంది. మెరిసే తలపాగాలతో పూర్వకాలపు రాజవంశాలలాంటి హందామైన దుస్తులు ధరించి వినయంగా టూరి స్టులు, కస్టమర్ల నుండి అర్హత తీసుకుంటూ వారి మధ్య కనిపిస్తూవుండే పరివారాలు ఆ వాతావరణానికి మరింత అకర్షణకు తిరుగుతుంటారేమనమ తెప్పించాలంటారు.

ఇటువంటి అడ్డపకడమైన వాతావరణంలో మనల్ని బయటి ప్రపంచాన్నే మరిచిపోతేనే

వోటు- అది 'మండవా'కోటు, రాజస్థాన్ లోని ఈ కోటకు గౌరవనీయమైన సుదీర్ఘ చరిత్ర ఎంతో వుంది. గతంలో ఎంతో మనవరిత కలిన ఇలాంటి అందమైన కోటలు ఇన్నాళ్లూ అక్కడలే చేయబడ్డాయి. ఈ మధ్యనే పూర్వ మండవా సంతాన వారసుడు కేసరిసింగ్ తన నిర్మాణ మండవా రాజులకు ఒక ప్రత్యేకత వుంది.

వారి కోటల్ని ఏషిడ్ ప్రాంతాల్లో కేంద్రీకృతమై వుంటాయి. దేశంలో మండికా ఇటీవలలాల్లో విడితాల మండి కూడా యాత్రికులు ఇక్కడికి వస్తూవుంటారు. కోట గోడలపై చెక్కివున్న చిత్రాలు ఈ యాత్రికులను విలసిల్లగా ఆకర్షిస్తాయి. రాజస్థాన్ టూరిజం కార్పొరేషన్ వారు అధిక వనరులను పెంచి ఈమధ్యే ఈ శిల్పకళానిధాన్ని పునరుద్ధరించాలని సంకల్పించారు. కోటలపైవున్న అందమైన చిత్రాలను ప్రపంచానికి విస్తృతంగా తెలిపేందుకు "షికానరిమో"ను కూడా ఏర్పాటుచేశారు.

ఈ 'మో' ఏర్పాటుచేసిన వారికో ముఖ్యుడు యువరాజు పెకావో. మండవా భవంతలలో పురాతన ఆడంబ రాలను ప్రస్తుటం చేసే చిత్రాలు వున్నాయి. ఈ ప్రాంతంలోనే పున్న మరికొన్ని భవంతలు లాండమా మరియూ సర్కా. పీసీని కొండలు సందర్శకులు సందర్శిస్తున్నారనిపిస్తుంది. మండవాకు 22 కి.మీ. సమీపంలో వున్న పరేపూర్ యాత్రికులను ఎంతో ఆకర్షిస్తుంటుంది. 600 సంవత్సరాల పూర్వపురయిన ఈ పురాతన పట్టణంలో పురాతన కట్టడాలు, భవంతులు ఎన్నో వున్నవి. ఈ ప్రాంతాల్లోని కుడ్య చిత్రాలు వెలుగులోనికి రావడం కేసరిసింగ్ కు 'మండవా' భవంతిని హోలీగా తీర్చిదిద్దేందుకు ఎంతో దోహదపడింది.

- నారాయణప్రసాద్

కథలు, జోక్స్...

ఆంధ్రపత్రిక అనుబంధం ఈ మధ్యన బాగుండులు లేదు. కథలు, శిర్షికలు, జోక్స్ ఇలాంటివి అన్నలు ఇవ్వడం లేదు. ఏదో అనుబంధం ఇవ్వాలి కనుక ఇప్పున్నాము అన్నట్లుగా ఉంటుంది. ఇక ముందైనా కథలు, శిర్షికలు జోక్స్ మాకు ఆనందం కలిగిస్తారని ఆశిస్తున్నాం.

జార్జి కె., శ్రీను జి., గోపి జి., పుల్లెటకురు.

'అప్లడం'లో విషాదమా?

అనందం ఆలోచన 'ఆంధ్రపత్రిక అప్లడం' డిక్ అయివ్వుడు ఇంకా వదలని విషవాయు పరిష్కరించి డిసెంబరు 3 అని కవల వేడిపై విషాద దృశ్యాల వేయటం 'అంత సమానం గాలేదు అంటాను మరి మీ అభిప్రాయం ఏమిటో అలా వేయటం!'

యన్.ఆర్. వసుపులేటి, దుర్గాపురం, విజయవాడ-3.

పృథ్వీ పృథ్వీ కడలి తరగ సువర్ణ!

ఆంధ్రపత్రిక అప్లడంకి అరంభం నుండి డబ్బువుతున్నాను వేమ, మా ప్రెంట్స్. ఏమి కానే ముందుగా పృథ్వీ పృథ్వీ, కడలి తరగ చదువుకుని సంకేతపడతాం. మిగతావన్నీ ఆ తరవాత. మొదట పీసీని లోపలి వేడిలో వేసేవాడు. ఇప్పుడే బాగుంది. చక్కగా రెండో మా యూనివర్సిటీ లైబ్రరీలో ఇంట్లో నుండే పట్టుకుంటున్న కూడా మోస్తుంటాం. కొన్నిసార్లు తప్పక అప్లడంకి వాటికి ఎంత మాత్రం

తీసిపోదలెదు. మీరు ఎంతకుంటున్న పట్టుకన్న కూడా 'పట్టి'గా వుంటున్నాయి. కొన్ని శిర్షికల పట్టు క్రేస్త తగ్గించి- ఉదాహరణకు దుర్బర దృశ్యం, సురపురాని ముచ్చట్లు...

ఆర్.వి. బృందావని కృష్ణనగర్, విశాఖపట్నం-2

చాలావరకు బాగా... ఎందుకలా చేస్తారు?

ఆదివారం అనుబంధంలో శిర్షికలు చాలా వరకు బాగుంటున్నాయి. మామూలుగా మేము వేరే దినపత్రిక కొంటాం ప్రాస్తూ. కాని ఆదివారం మాత్రం ఆంధ్రపత్రిక తీసుకుంటాం. స్టాల్ వాళ్ల దగ్గర అలాగే ఏర్పాటు చేసుకున్నాం. 'పట్టి'తో విశాసం' చాలా ఉపయోగకరంగా వున్నది. కాని అరవీనే ఇస్తున్నారు. ఇది ముఖ్యంగా విద్యార్థులకూ యువకుల కోసం అనుకుంటాము. కనుక మిగతా అరవీ కూడా విద్యార్థి, యువజనులకు పనికిచ్చే వివిధ విషయాల్లా ఇస్తూ మొత్తం ఆ వేడి అందుకే కలుస్తుందంటే.

కొత్త పరికరం మోపెడ్ కాదు, మోఫా

ప్రసిద్ధమైన ఎస్.ఎల్. సంత సామాన్య లకు అందుబాటులో తేలం మూడు వేల రూపాయలకు లభించే 'మోఫా' సైకిలును వాహనాన్ని తయారు చేసింది. ఇది సైకిల్ కు మోపెడ్ కు మధ్య తరహాగా వుంటుంది. 22 సీ.సీ.ఇంజన్ తో ఇటాలియన్ సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో దీనిని రూపొందించారు. 35 సీ.సీ.లోపు వాహనాలకు మోటారు వాహనాల పట్లం ప్రకారం రోడ్డు పన్ను కట్టనవసరం లేదు. కనుక దీనిని సడనే పనికి లైసెన్స్ కూడా ఉత్పాదించారు. తీసు

ఒకోసారి కొన్ని కొన్ని పనికిరాని వ్యాసాలు అందిస్తున్నాయి. ఎందుకలా జరుగుతున్నది? మరింత క్రేస్త వహించగలరు.

జోషి, జి.పి.సి., కమ్యూనిటీ, మదనపల్లి.

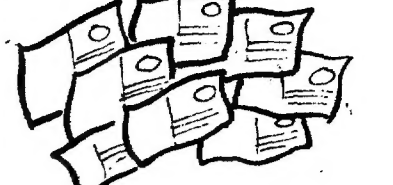
అలోచనకు ఆనందానికి వేదిక ఆంధ్రపత్రిక

ఆంధ్రపత్రిక ఆదివారం అనుబంధం అప్లడంకిన 'అనందం, అలోచనలకు కేటాయింపడం బాగుంది. ఒక పక్క అనందాన్నిపైనే వర్తమాన అంశాలపై చక్కని అవగాహన ఏర్పరచి ప్రోత్సహిస్తున్నారు. కాకము వింతలూ, పివెక్కు పోకట్లూ వేజీలు నింపి పాఠకులలో చాకబాటు అలెరుమలను పెంచే వ్యాపార దృష్టి లేకందా పాఠకుల కొంద మీరు పడుతున్న క్రమ ప్రతి సంవత్సరం కనిపిస్తున్నది.

అన్ని పత్రికలలోకీ ఆంధ్రపత్రిక ఇవాళికి సైకిల విలసనను పోషించుకుంటూ వస్తున్న జయపతాక!

పి. ఎ. జి. రాజు, పడమర పీఠ, ఏలూరు.

ఆంధ్రపత్రిక ఆధ్వర్యమున

తాటిచెట్టు మనుషులూ బుట్టారేకుల బుల్లెమ్మలూ!

అప్లడంకి (డిసెంబరు, 10) సెంటర్ స్పెసిడ్ లో ఇచ్చిన తాటిచెట్టు మనుషులూ, బుట్టారేకుల బుల్లెమ్మలూ-విరిగా విచిత్రంగా విరగబడి నవ్వించాయి. మరీ ముఖ్యంగా ఆ లోమ్యలు మాస్తం లేనూ, డక్టిడాస్ కిలాలోని అడుగున్నరెక్కు మెడ్డ బెర్లెర్ విరవతానం, లూడియావారోని 'కట్ట' దంపతుల అనురాగ దాంపత్యం చాలా విదగ్ధరమనించాయి.

అంతర్జాతీయ బాలల పంప విత్తోత్సవ

వికేషిలు మా ఇంటిల్లిపాటిని ఆకర్షించాయి.

సరోజా సీన్లర్, హాసింగ్ బోర్డుకాని, సీతమ్మదార్, విశాఖపట్నం-13.

24-12-1989 ఆదివారం మొదలు 30-12-1989 శనివారం వరకు

విశఫలం

మేషం
(అశ్వం, భరి, కృత్రిక 1 పా)

పత్రికారంగాన శ్రమించువారికి అనుకూలం. కలారంగాన శ్రమించువారికి సడతకాశాలు. విద్యారంగాన శ్రమించువారికి మేలు వ్యాపారం అనుకూలం. 29, 30 తా.అందు ప్రవ్యామకాలగలదని గ్రహించాలి.

కర్కాటకం
(పునర్వసు 4 పా, పుష్యమి, ఆశ్లేష)

రాజకీయరంగాన విక్సిన సడతకాశం. లాభదాయకం, బంధుసరియులురానున్నరు. అదాయపరమ అనుకూలమార్పురానున్నది. కుల సమయము. దూరప్రాంతాలకు వెళ్లవలసిన అగత్యమున్నది. గ్రహించండి. 28, 29 తా.అందు యుష్టబంధుమిత్ర సమాగమం.

మృగశిర
(కృత్రిక 2, పునర్వసు, 1, 2 పా)

చేసిన ఉద్యోగయత్నాలు సానుకూలం కాగలవు. అనుకూలమిత్రులు చేరుతారు. కలారంగాన కొందరుకు, పుత్రియుండు పెంపు కొందరుకు, ప్రవ్యామకాలక కొందరుకు, పంపిణీదారులకు, పాత్రీయులకు సడతకాశాలున్నాయి. గ్రహించాలి. 26, 27 తా.అందు పత్రికారంగాన శ్రమించువారికి అనుకూలం, అదాయం.

మిథునం
(మృగశిర 3, 4 పా, ఆశ్లేష 1, 2, 3 పా)

కలసాహసరంగాన శ్రద్ధగలవారికి చక్కని తులు అర్జువుతాయి. చాలాకాలంగా అందిరానివైకం, పుత్రియుండు అనుకూలం వారాలాన లభ్యంకాలగుడు. గ్రహించాలి. 30 తా.అందు మాతన వ్యాపారం, పుత్రసంకల్పం.

కన్య
(అశ్వి 2, 3, 4 పా, భాద్ర, చిత్త 1, 2 పా)

గ్రహించండి. క్రమంగా శని అనుకూలం లభించును. అర్థికంగా అనుకూలతయు వున్నది. రాజకీయంగా మంచి మార్పులు రానున్నవి. రచయితలకు, గాయకులకు, పత్రికారంగాన పనిచేయువారికి అనుకూలవారంగా, లాభదాయకంగా గ్రహించాలి.

పుష్యమి
(విశాఖ 4 పా, అమారా, శ్రేష్ఠ)

చాలాకాలంగా అందనివైకం వారాలాన అందనున్నది. అప్పులు వసూలుకాలవు. సభామర్యాదయున్నది. కృషికి రాజంపు, గుర్తింపు ఏర్పడునున్నది. గ్రహించాలి. 26, 27 తా.అందు ఉత్తరాంశులంగా వలు విషయాల గ్రహిస్తారు.

ధనుస్సు
(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1 పా)

మాతన మిత్రులు చేరుతారు. విద్యావేతల ధనవంతుల సహాయమున్నది. ఇరు సహానుభవాలతో అనుకూలం చెప్పదగిన ముఖ్యాంశం. సభాగౌరవం, ఉత్తరాంశులంగా వలు విషయాల గ్రహింపగలుగుతారు. 28, 29 తా.అందు. కొందరుకు మాతన ద్యోగప్రాప్తి.

తుల
చిత్త 3, 4 పా, స్వాతి, విశాఖ 1, 2, 3 పా)

రాజకీయరంగాన మేలు చేకూరుట గమనించువారుగదా! అటూటల్ ప్రాపి గృహగలవారికి అనుకూలం, సభామర్యాదయున్నది. మాతనమిత్రసమాగమం. 26, 27 తా.అందు కలసాహసరంగానుకూలం.

కుంభం
(ధనిష్ఠ 3, 4 పా శరణి, పూర్వాషాఢ 2, 3 పా)

సాధుసత్తనసాంగత్యమున్నది. పుత్రియుండు చెప్పదగిన అనుకూలతరానున్నది. గౌరవాధికృతకు అస్సారం. ముఖ్యాంశులు, ఉద్యోగిత్వా అనుకూలం చెప్పదగిన ముఖ్యాంశం 29, 30 తా.అందు బంధుమిత్ర సమాగమం.

మకరం
(ఉత్తరాషాఢ 2, 3, 4 పా, శ్రవణం ధనిష్ఠ 1, 2 పా)

సాధుసత్తనసాంగత్యమున్నది. పుత్రియుండు చెప్పదగిన అనుకూలతరానున్నది. గౌరవాధికృతకు అస్సారం. ముఖ్యాంశులు, ఉద్యోగిత్వా అనుకూలం చెప్పదగిన ముఖ్యాంశం 29, 30 తా.అందు బంధుమిత్ర సమాగమం.

కుంభం
(ధనిష్ఠ 3, 4 పా శరణి, పూర్వాషాఢ 2, 3 పా)

ధనవంతులకు. వ్యాపారాన అనుకూలతయున్నది. సభామర్యాదకు అస్సారం. దూరప్రాంతాలనుండి బంధువులురానున్నారు. విద్యావేతల, ధనవంతుల సహాయమున్నది. 26, 27 తా.అందు మాతనవృత్తికి అస్సారం.

మీనం
(పూర్వాభాద్ర 4 పా, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి)

సర్వసహాయ సౌకర్యం. అదాయలోపం లేదు. పుత్రియుండు పెంపుచెప్పవచ్చు. మాతనమిత్ర సమాగమం. సుఖాంశులున్నాయి. ధనవంతులకు, 'గురుడు' అనుకూలుడు. 24, 25 తా.అందు యత్నితారస్థి, వాహన మోగం.

